

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
(ПУЕТ)**

Кафедра правознавства

Г.В. Лаврик, І.І. Крилова

**ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ**

спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня
програма «Публічне адміністрування»
ступеня магістра

Полтава 2021

Автори:

Г.В. Лаврик, д.ю.н., професор, завідувач кафедри правознавства ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

І.І. Крилова, д.н.держ.упр., доцент кафедри правознавства ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

*Рекомендовано до видання, розміщення в електронній бібліотеці та використання в навчальному процесі
Вченою радою ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» від 31.08.2021, протокол № 1.*

Г.В. Лаврик, І.І. Крилова

Програма атестаційного екзамену спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня програма «Публічне адміністрування» ступеня магістра. – Полтава: ПУЕТ, 2021. – 81 с.

Відповідальні за зміст навчально-методичного видання автори, рецензенти та завідувач кафедри правознавства **Лаврик Г.В.**

Повне чи часткове відтворення, тиражування, передрук та розповсюдження даного видання без дозволу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»
ЗАБОРОНЕНО

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2021

ВСТУП

Програма атестаційного екзамену укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня програма «Публічне адміністрування», затвердженої наказом по університету від 20 лютого 2019 року № 36-Н і стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти ступеня «магістр» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 04.08.2020 р. № 1001.

Предметом атестаційного екзамену є система знань про принципи і закономірності функціонування системи публічного управління та адміністрування як сукупності інститутів державного управління, місцевого самоврядування, громадянського суспільства відповідно до покладених на них функцій і повноважень; відносини, явища, процеси, моделі та механізми, що характеризують прояви публічного управління та адміністрування на вищому, центральному, регіональному та місцевому рівнях.

Метою державної підсумкової атестації є визначення рівня підготовленості випускника до належного виконання професійних завдань, пов'язаних з вирішенням складних задач і проблем у сфері публічного управління та адміністрування на вищому, центральному, регіональному та місцевому рівнях, та відповідності його підготовки вимогам державного освітнього стандарту і освітньо-професійної програми.

Підсумкова атестація дозволяє студентам узагальнити та систематизувати знання, здобуті під час навчання, і довести свою готовність самостійно вирішувати актуальні теоретичні та практичні завдання у сфері публічного управління та адміністрування.

Програма атестаційного екзамену орієнтована на надання методичної допомоги студентам-випускникам у підготовці до неї.

Програма атестаційного екзамену відповідає змістовній тематиці комплексу дисциплін:

1. *Публічна політика.*
2. *Електронне урядування та інформаційні технології.*
3. *Публічне управління.*
4. *Стратегічне планування в публічному адмініструванні.*
5. *Комунікації в публічному адмініструванні.*
6. *Бюджетна політика та управління фінансами.*
7. *Публічна служба.*

Програмні компетентності відповідно до освітньої програми:
загальні:

- ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 03. Здатність розробляти та управляти проектами.
- ЗК 04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.
- ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.
- ЗК 07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальні:

- СК 01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.
- СК 02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.
- СК 03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.
- СК 04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.
- СК 05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.
- СК 06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.
- СК 07. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.
- СК 08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.
- СК 09. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у

сфері публічного управління та адміністрування.

– СК 10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми:

– РН 01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

– РН 02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

– РН 03. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

– РН 04. Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.

– РН 05. Визначати пріоритетні напрями впровадження електронного урядування та розвитку електронної демократії.

– РН 06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур.

– РН 07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

– РН 08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

– РН 10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

– РН 11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки

варіантів рішень.

– РН 12. Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.

Підсумкова атестація є **обов'язковою**.

Форма підсумкової атестації: державний екзамен.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА

Модуль 1. Концепт публічної політики

Тема 1. Теоретико-методологічні засади публічної політики.

Типологія політики: види, сфери, напрями.

Концептуальні підходи до визначення поняття «публічна політика»: підхід з позицій етатизму (суспільство як продукт держави), підхід з позицій плюралізму (державна як продукт суспільства), підхід з позицій неоінституціоналізму (історичного, раціонального, соціологічного), когнітивний підхід (парадигми наук, вірувань, логіки влади).

Публічна політика як синтез міждисциплінарних методологічних підходів наукового дослідження, вивчення в системі вищої освіти та практичної реалізації.

Публічна політика, політична діяльність, політичне управління. Складові елементи публічної політики. Цілі і завдання політики.

Просторові виміри публічної політики.

Моделі і типи формування публічної політики.

Тема 2. Публічна політика в політичній системі суспільства.

Сфера публічної політики, її зміст і функції. Публічна політика і політична влада. Публічна політика як вираз публічної сили. Публічна і непублічна політика. Проблема легітимності публічної політики та роль суспільної довіри в її легітимзації.

Суб'єкти (актори) публічної політики: політичні партії, держава та її органи влади, органи місцевого самоврядування, корпорації, коаліції та союзи, приватні особи, громадяни, посередники (експерти). Взаємодія влади, бізнесу і громадянського суспільства у формуванні і реалізації політики.

Публічна політика і політичне лідерство. Роль бюрократії в публічній політиці. Сучасні тенденції зміни суб'єктності акторів публічної політики.

Інституціоналізація суб'єктів публічної політики як вимір рівня її розвитку в переході від станово-кастового до громадянського суспільства. Інститути публічної політики та інститути громадянського суспільства. «Третій сектор» (The Third Sector) – незалежний, недержавний, некомерційний та соціально спрямований (громадські асоціації, громадянські ініціативи) та його роль у сучасній публічній політиці.

Інституціоналізація каналів та форм взаємодії акторів та інститутів публічної політики у сучасних умовах.

Тема 3. Ресурси публічної політики.

Ресурси, механізми й інструменти політики.

Право як ресурс публічної політики. Проблема співвідношення права і закону в етатистському і плюралістичному підходах до публічної політики в різних типах суспільства. Проблема верховенства прав людини, прав народу і нації, права держави в публічній політиці.

Силовий ресурс публічної політики. Проблема співвідношення силового ресурсу органів державної влади та недержавних суб'єктів публічної політики залежно від типу суспільства. Проблема права народу на спротив державному насиллю та на повстання проти тиранічної влади держави в контексті демократії, охлократії, анархії.

Людський і кадровий ресурси публічної політики. Проблема більшості – меншості людського ресурсу та проблема соціальної опори і довіри. Система підготовки та відбору кадрів для публічної політики і проблема бюрократії та олігархії. Політичні еліти та їх роль у публічній політиці. Проблема «закритого політичного класу».

Майновий і фінансовий ресурси публічної політики. Проблема прозорості (прозорості) матеріальних ресурсів публічної політики залежно від рівня «тіньової економіки» та впливу олігархів на політику.

Інформаційні ресурси публічної політики. Інфраструктура інформаційних ресурсів і тенденції змін у ній в епоху інформаційно-технологічної революції. Проблема маніпулятивних технологій у використанні інформаційних ресурсів публічною політикою.

Тема 4. Процеси публічної політики.

Політика як процес: затрати, результати, впливи і наслідки. Поняття «політичний процес», «політичне рішення». Прозорість і відкритість (публічність) процесу політики.

Стадії процесу публічної політики: підготовка, прийняття та реалізація політичного рішення. Проблема раціональності політичного рішення і критика абсолютної його раціональності.

Стадії підготовки політичних рішень: виявлення проблеми і роль політичного передбачення та програмування; розробка проектів вирішення проблеми та проблема їх конкуренції; обговорення та експертизи проектів; лобювання проектів на предмет їх прийняття.

Стадії прийняття політичних рішень: процедури (колегіальна з більшістю голосів чи консенсусом; одноосібна з дорадчими органами); легітимація політичного і політико-управлінського рішень (процедури затвердження, підписи відповідальними особами, оприлюднення і проблема секретності рішень).

Стадії реалізації політичних рішень: організаційна (підбір і розстановка кадрів виконавців; розподіл ресурсів), контрольна (моніторинг процесу; оперативне втручання в хід процесу з метою виправлення виявлених недоліків), аналітична (аналіз процесу прийняття і реалізації політичних рішень). Результативність, ефективність і економічність політики.

Тема 5. Політичні мережі публічної політики.

Концепції політичних мереж у зв'язку з формуванням і розвитком громадянського суспільства. Ф. Шарпф, П. Кеніс, Л. О'Туул про функціональну диференціацію і часткову автономність суспільних підсистем у сучасних громадянських суспільствах. Е. Джордан, Дж. Річардсон, Х. Гекло про зростання груп інтересів у взаємодії з політико-владною елітою. Спроби типологізації політичних мереж (приватні і державні, постійні і ситуативні, латентні та ін.).

Політичні мережі і фрагментація політичної влади. Роль концепцій мережевого підходу до публічної політики у зміні розуміння ролі держави як основного суб'єкта (актора) публічної політики.

Поняття, структура та види політичних мереж. Вертикальні (ієрархічні) і горизонтальні (не ієрархічні) політичні мережі. Формальні і неформальні, лінійні і комунікаційні політичні мережі. Комбіновані політичні мережі.

Взаємодія політичних мереж у процесі прийняття політичних рішень. Канали та форми взаємодії політичних мереж, їх інституціоналізація. Обмін інформацією, діалог, посередництво (медіація), переговори, кооперація, консультації, договори.

Тема 6. Групи інтересів у публічній політиці.

Поняття «група інтересів» у розмаїтті теорій і концепцій. Взаємозв'язок груп інтересів з громадянським суспільством у його формуванні та розвитку. Структурування та інституціоналізація груп інтересів.

Типологія і види груп інтересів. Формальні групи інтересів: держава; пов'язані з державою групи інтересів (політичні партії, профспілки та ін.). Неформальні (недержавні) групи інтересів у публічній політиці. Асоціативні та неасоціативні групи інтересів. Одноцільові і багатоцільові групи інтересів. Секторальні і загальносоціальні групи інтересів. Внутрішні (інсайдери) і зовнішні (аутсайдери) групи інтересів. Групи інтересів за суспільними сферами: економічні (підприємницькі, фінансові, профспілкові та ін.); соціальні (пенсіонерів, інвалідів, благодійницькі та ін.); дозвілля і відпочинку (спортивні, туристичні та ін.); культурні (мистецькі, освітні, наукові та ін.); суспільно-політичні (правозахисні, етичні, духовні та ін.).

Групи тиску як особливий різновид груп інтересів. Функції та методи діяльності груп тиску в публічній політиці. Проблеми легальності та легітимації груп тиску в публічній політиці.

Місце та роль груп інтересів у публічній політиці. Функції груп інтересів: інтегративна і дезінтегративна; артикуляційна (формулювання інтересів); агрегації (узгодження інтересів); інформаційно-комунікативна (трансляція інтересів та посередництво між інститутами громадянського суспільства та політичними інститутами); стабілізаційно-адаптивна (приспособлення інтересів до конкурентних реалій політичної системи); контрольна (боротьба зі зловживаннями та протиправними діями в політиці); лобіювання інтересів суспільних груп; кадрова (вплив на

формування політичної еліти); аксіологічна (надання суспільної цінності груповим інтересам).

Тема 7. Держава в публічній політиці.

Спільне і відмінне в поняттях «публічна політика» та «державна політика», «політичне рішення» і «політико-управлінське рішення».

Верховенство державної влади в публічній політиці. Зміст державної політики. Сфери і засади внутрішньої і зовнішньої політики, їх характеристика. Державна політика і демократичне врядування. Парламентаризм як підґрунтя демократичної політики. Доказова політика. Належне врядування: сервісна держава і місцеве самоврядування. Цикл вироблення державної політики – етапи її формування і реалізації. Повноваження органів державної влади у формування і реалізації політики та участь у цьому процесі громадськості. Законодавчий процес як етап циклу державної політики.

Державне управління (політичне адміністрування) в публічній політиці. Державне управління як процес розробки політико-управлінських рішень та їх реалізації (планування, організація, керівництво, координація та контроль державних операцій), здійснюваний державними службовцями у державних відомствах та установах на всіх рівнях, в основному, виконавчої влади. Міністерство внутрішніх справ та інші силові органи державної влади як ресурс державної політики.

Судова влада як ресурс державної політики.

Матеріальні і фінансові ресурси державної політики.

Культурно-освітні та інформаційні ресурси державної політики.

Кадрові ресурси державної політики. Система підготовки і відбору державних службовців. Проблема бюрократії, корупції та порушень прав людини в державній політиці. Інститут омбудсмена.

Конкуренція держави з недержавними політичними мережами.

Модуль 2. Публічна політика в дії

Тема 8. Менеджмент публічної політики.

Політики, класичні й політичні бюрократи, політичні менеджери: співвідношення понять. Лідерство і цінності у формуванні політики. Лідери та їх команди в менеджменті публічної політики. Теорія циркуляції політичних еліт і проблема стабільності та ротації кадрів політичних бюрократів, менеджерів і їх команд.

Бюджетна політика держави і проблеми узгодження інтересів конкуруючих груп суспільства. Тенденції приватизації, націоналізації, соціалізації власності. Бюрократичний інтерес у менеджменті розподілу ресурсів.

Теорія агентських відносин нового політичного менеджменту: громадянин як рівноцінний актор у системі клієнт (замовник публічних послуг) – виконавець замовлення (державні інститути із залученням недержавних інститутів – ідея аутсорсингу). Антибюрократичний ресурс нового політичного менеджменту.

Суспільна довіра та підтримка як об'єкт конкурентної боротьби менеджменту публічної політики. Участь громадян у публічній політиці. Політичні технології менеджменту і проблеми політичних маніпуляцій громадянами та відповідальності за політичне шахрайство.

Тема 9. Національно-територіальний аспект публічної політики.

Багаторівневість політики: наднаціональний, національний, регіональний і місцевий рівні, їх взаємодія.

Публічна політика і публічне управління на територіальному рівні окремих держав.

Регіональна публічна політика і управління. Визначення регіону як територіально-просторової одиниці держави. Особливості утворення і функціонування регіонів у різних країнах. Поняття про адміністративно-територіальну одиницю. Об'єкти і суб'єкти регіональної публічної політики та управління. Взаємозв'язок загальнодержавної і регіональної публічних політик і управління.

Регіональна публічна політика в Європейському Союзі. Принципи, пріоритети, інститути (Асамблея Європейських Регіонів; Асоціація Європейських Прикордонних Регіонів; Асоціація Європейських Регіонів; Європейська асоціація агентств регі-

онального розвитку; Європейський фонд регіонального розвитку; Комітет регіонів ЄС; Конгрес місцевих та регіональних влад Європи; Міжрегіональне економічне співробітництво країн),

Нормативна база європейської регіональної публічної політики: Декларація щодо регіоналізму в Європі; Європейська декларація прав міст; Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними громадами та владами; Європейська хартія міст; Європейська хартія про місцеве самоврядування.

Пряме державне управління регіонами та місцеве самоврядування. Розмежування функцій і повноважень між державними органами регіонального політичного управління та органами місцевого самоврядування. Поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування. Специфіка місцевого самоврядування в контексті публічної влади. Концепції місцевого самоврядування. Основні сутнісні ознаки та базові принципи місцевого самоврядування. Моделі місцевого самоврядування. Основні фактори формування місцевого самоврядування. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного управління в державі.

Сфери управління та компетенції місцевого самоврядування. Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування. Посадові особи місцевого самоврядування. Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні. Вибори органів місцевого самоврядування. Місцевий референдум. Загальні збори громадян. Органи самоорганізації населення.

Ресурси регіональної та місцевої, муніципальної публічної політики. Регіональна і місцева, муніципальна політичні еліти та бюрократія.

Регіональні та місцеві, муніципальні політичні мережі і групи інтересів, їх взаємодія.

Підготовка, прийняття і реалізація політичних рішень на регіональному та місцевому, муніципальному рівнях.

Тема 10. Глобальний аспект публічної політики.

Глобалізація, глобальні трансформації, глобальна політика, глобальне управління, глобальна публічна політика: логіка понять.

Актори глобальної публічної політики та управління, їх інституціоналізація. Глобальне громадянське суспільство та його інститути в глобальній публічній політиці. Міжнародні політичні служби та бюрократичні апарати міжнародних організацій у глобальній публічній політиці (ООН, ЄС, МВФ, СОТ і т.п.). Глобальна політична еліта та її роль у глобальній публічній політиці. Політика європейської взаємодії і євроатлантичної співпраці.

Проблема поєднання інтересів: глобального, національного, державного, корпоративного, людини і громадянина.

Глобальні політичні мережі та групи інтересів, канали і форми їх взаємодії та впливу на публічну політику в національних і національно-територіальних межах окремих країн, регіонів, самоврядних місцевих громад.

Суперечності глобальної і національних публічних політик в контексті: національних демократій (за відсутності міжнародного чи глобального демократичного політичного режиму); національних правових систем (за відсутності міжнародної чи глобальної правової системи).

Тема 11. Конфлікти й кризи в публічній політиці.

Класифікація конфліктів і криз у публічній політиці: конфлікти груп інтересів; процесуальні в прийнятті політичних рішень; управлінські; між державою, регіонами та місцевим самоврядуванням; міжрегіональні; між місцевими самоврядними громадами та ін. Конфлікти і кризи в міжнародній і глобальній публічних політиках, їх вплив на національні публічні політичні конфлікти і кризи.

Управління конфліктами і кризами у процесах публічної політики. Роль політичних еліт, бюрократії, менеджменту, груп інтересів і тиску, політичних мереж і ресурсів різних територіальних рівнів (глобального, міжнародних, національних, регіональних, місцевих).

Тема 12. Публічна політика в сучасній Україні.

Формування національної моделі публічної політики України після 1991 року. Перебудова політичної влади на засадах повновладдя народу, поділу державної влади та її децентралізації на основі розвитку місцевого самоврядування. Будівництво

багатопартійної політичної системи. Становлення громадянського суспільства та його інституціоналізація за групами інтересів і тиску. Формування ресурсної основи публічної політики та її політичних мереж, менеджменту.

Національні особливості і проблеми сучасної публічної політики в Україні. Європейські перспективи публічної політики в Україні. Європейський моніторинг і аналіз публічної політичної діяльності і процесу в Україні.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ, ОСНОВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Желтов В. В. Публічна політика: поняття, актори, публічна дія.
https://stud.com.ua/18235/politologiya/publiczna_politika_ponyattya_aktori_publichna_diya

2. Дослідження державних політик: методологія, процедури та європейські практики: монографія / авт. кол.: [Л. В. Гонюкова, В. М. Козаков, В. А. Ребкало та ін.]; за заг. ред. Л. В. Гонюкової, В. М. Козакова. Київ : НАДУ, 2018. 400 с. URL: <http://academy.gov.ua/social/pages/dop/2/files/b710d940-b89c-4a73-9c68-ba033e1bd602.pdf>

3. Інструменти та механізми впровадження публічної політики в Україні: навч. посіб. / авт. кол.: С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович, О. Г. Пухкал та ін.; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. Київ: НАДУ, 2018. 240 с. URL: <http://academy.gov.ua/analysis/pages/dop/8/files/5b0da6a2-81c7-4903-aeb7-e2db4c6fb205.pdf>

4. Публічна політика та суспільні зміни в Україні в контексті євроінтеграції : монографія / авт. кол. : С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович, О. Г. Пухкал та ін. ; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. Київ : НАДУ, 2017. 248 с. URL: <http://academy.gov.ua/analysis/pages/dop/8/files/ac447fd7-6c46-4d07-a67f-15739a3e28dd.pdf>

2. ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.

Тема 1. Теоретико – методологічні, організаційні та інституційні основи електронного урядування. Нормативно - правова база України щодо питань впровадження електронного урядування в Україні.

Мета, цілі та завдання електронного урядування. Теоретичні засади електронного урядування. Принципи та особливості електронного урядування в Україні. Моделі електронного урядування. Етапи розвитку електронного урядування. Фактори впливу на розвиток та впровадження електронного урядування.

Нормативно-правова база впровадження електронного урядування в Україні. Основні національні програми та концепції з питань реформування національної системи електронного урядування.

Концепція інформатизації: нормативно – правове забезпечення.

Концепція розвитку інформаційного суспільства.

Концепція розвитку електронного урядування в Україні. Глобалізація та розвиток світового інформаційного суспільства як фактори впливу на електронне урядування. Наслідки впровадження електронного урядування. Ризики впровадження електронного урядування. Головні умови успішного впровадження електронного урядування.

Тема 2. Концептуальні засади електронної демократії. Електронна демократія в Україні.

Електронна демократія: поняття та зміст. Форми та інструменти електронної демократії. Цілі та основні напрями розвитку електронної демократії в Україні. Електронна демократія як спосіб вираження політичної взаємодії. Сектори та інструменти електронної демократії.

Електронна демократія в Україні. Визначення мети та мотивів впровадження електронної демократії. Стан та тенденції розвитку інструментів електронної демократії в Україні.

Зарубіжний досвід розвитку електронної демократії.

Тема 3. Технології розвитку електронного урядування та електронної демократії.

Сучасні тенденції розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Хмарні технології як підґрунтя ІТ-архітектури системи електронного урядування. Мобільні технології-основа розвитку e-government. Технології Інтернет речей і «розумні технології». Організаційні технології розвитку електронного урядування та електронної демократії. Громадські проекти мобілізації людських ресурсів за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Організаційні технології електронного урядування та електронної демократії.

Тема 4. Моніторинг, оцінювання та прогнозування розвитку системи електронного урядування.

Розвиток електронного урядування та електронна демократія як напрям національної інформаційної політики. Індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, національна система індикаторів рівня розвитку інформаційного суспільства, індекс мережевої готовності та глобальний інноваційний індекс як основа оцінювання рівня розвитку інформаційного суспільства.

Моніторинг розвитку електронного урядування в Україні. Індекс розвитку електронного уряду та індекс електронної участі як основа оцінювання розвитку електронного урядування.

Тема 5. Електронна взаємодія органів публічної влади. Розвиток електронного урядування на місцевому та регіональному рівні.

Основні аспекти організації електронної взаємодії органів публічної влади: єдина система електронної взаємодії. Основні завдання щодо створення ЄСЕВ. Стан та тенденції розвитку електронної взаємодії в Україні.

Програмне забезпечення електронної взаємодії публічних службовців: програмне забезпечення електронної взаємодії.

Розвиток електронного урядування на регіональному рівні в Україні. Досвід впровадження електронного урядування в великих містах України. Визначення понять «електронний регіон», «електронне місто», «розумне місто».

Реалізація електронної взаємодії в Європейських країнах: моделі електронної взаємодії. Найкращі приклади впровадження електронного урядування та місцевого та регіональному рівнях: Австралія, Франція, Швейцарія та Об'єднані Арабські Емірати.

Тема 6. Електронне урядування та електронна демократія як інструмент запобігання корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування. Е-декларування в Україні.

Причини та чинники виникнення корупції в органах публічної влади. Шляхи їх подолання за допомогою інформаційно-комунікаційного інструментарію. Інформаційно-комунікаційні інструменти участі громадськості в реалізації антикорупційної політики. Прозорість інформації щодо діяльності посадових осіб органів публічної влади як головний чинник у запобіганні корупції.

Застосування технологій електронного урядування та електронної демократії а антикорупційних стратегіях. Сфери впливу технологій електронного урядування та електронної демократії на корупцію. Складові інформаційної інфраструктури: спеціально уповноважених суб'єктів у сфері запобігання корупції, публічного сектору у сфері запобігання корупції, відкритих даних у сфері запобігання корупції, участі суспільства у сфері запобігання корупції.

Національне агентство України з питань запобігання корупції як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом який забезпечує формування та реалізую державну антикорупційну політику.

Модуль 2. ДЕРЖАВНА ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА. ЕЛЕКТРОННІ АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ ТА ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В ЕЛЕКТРОННОМУ УРЯДУВАННІ.

Тема 7. Електронні публічні послуги; сутність, організація надання. Зарубіжний досвід надання електронних публічних послуг.

Сутність, суб'єкти та способи надання адміністративних послуг. Інтегровані офіси надання адміністративних послуг.

Сутність та суб'єкти надання електронних адміністративних послуг. Організація надання електронних адміністративних послуг.

Зарубіжний досвід надання електронних публічних послуг: загальні відомості. Модель ООН розвитку онлайн-послуг. Електронні публічні послуги в країнах Європи. Електронні публічні послуги в країнах Азії. Перспективні напрямки розвитку послуг електронного уряду.

Тема 8. Публічна політика та управління розвитком інформаційного суспільства. Теоретичні та правові засади доступу до публічної інформації. Публічна інформація у формі відкритих даних, зарубіжний та вітчизняний досвід використання відкритих даних.

Сутність державної інформаційної політики. Державна інформаційна політика: пріоритетні напрями та принципи. Механізми публічного управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування: механізми Національної програми інформатизації, модель взаємодії суб'єктів Національної програми інформатизації, механізми міжнародної ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд», механізм розвитку інформаційного суспільства, стратегія розвитку інформаційного суспільства, механізм «Зеленої книги» та «Білої книги» з електронного урядування. Інші механізми публічного управління розвитком електронного урядування.

Доступ до публічної інформації: основні поняття. Нормативно-правове забезпечення доступу до публічної інформації в Україні.

Форми даних. Набори даних. Оприлюднення наборів даних. Зв'язані відкриті дані. Українські проекти використання відкритих даних.

Світовий досвід використання відкритих даних. Законодавства держав Європейського Союзу у сфері доступу до інфор-

мації про діяльність органів місцевого самоврядування та органів державної влади.

Тема 9. Електронний документообіг. Реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади.

Електронний документообіг. Передумови та етапність впровадження систем електронного документообігу. Електронний цифровий підпис. Функції сучасних систем електронного документообігу. Електронний архів. Система електронного документообігу АСКОД. Система електронного документообігу «ДОК ПРОФ 2.0».

Зміст реінжинірингу адміністративних процесів. Роль інформаційних технологій у реінжинірингу. Нові принципи документообігу. Системи електронного документообігу в реінжинірингу адміністративних процесів.

Практика застосування систем електронного документообігу в органах публічного управління в Україні. Застосування систем електронного документообігу в органах місцевого самоврядування. Застосування систем електронного документообігу в органах державної влади на центральному та регіональному рівнях. Проблеми та перспективи впровадження систем електронного документообігу в органах публічної влади в Україні.

Тема 10. ІТ-архітектура системи електронного урядування.

Світовий досвід стандартизації архітектурних рішень та рівні архітектури електронного урядування.

Інфраструктурний рівень ІТ – архітектури системи електронного урядування. Телекомунікаційний підрівень. Державна захищена мережа. Технічний підрівень. Центри обробки даних (G-cloud). Технологічний підрівень. Нормативно-правове забезпечення інфраструктурного рівня ІТ-архітектури системи електронного урядування.

Прикладний рівень ІТ – архітектури системи електронного урядування: підрівень додатків, презентаційний та каналні підрівні.

Тема 11. Стратегії управління людськими ресурсами, формування та розвиток навичок електронного урядування.

Управління компетенціями у контексті стратегії управління людськими ресурсами на ІКТ-сфері. Узгодження національної рамки кваліфікацій та ІТ-професій з європейською рамкою е-компетенцій. Формування й розвиток ІКТ-компетентності та навичок електронного урядування. Механізм формування та розвитку ІКТ-компетентності публічних службовців. Підходи до формування та розвитку навичок з е-урядування у публічних службовців.

Тема 12. Зарубіжний та вітчизняний досвід впровадження електронного урядування. Інформаційна безпека в електронному урядуванні.

Основні підходи та моделі побудови електронного уряду. Архітектура електронного уряду. Система забезпечення прийняття рішень та системи забезпечення управління держапарату.

Системи забезпечення прийняття рішень та системи забезпечення управління держапарату. Портал державних послуг – фронт е-уряду. Інфраструктура електронної ідентифікації та авторизації. Прикладні системи, що забезпечують окремі е – сервіси та послуги е-уряду.

Зарубіжний та вітчизняний досвід впровадження електронного урядування. Проблеми інтеграції інформаційного простору України у світову інформаційну спільноту.

Державна політика інформаційної безпеки. Загрози особі, суспільству та державі, обумовлені впровадженням інформаційно-комунікативних технологій. Організаційно - правове забезпечення інформаційної безпеки в електронному урядуванні. Заходи та технології технічного захисту інформації. Комплексні системи захисту інформації.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ, ОСНОВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Августин Р.Р. Електронне урядування, інформаційні технології, ресурси та сервіси на державній службі: навчально-методичний комплекс / Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 140 с.

2. Дубов Д.В. Основи електронного урядування. Навчальний посібник / Д.В. Дубов, С.В. Дубова. – К.: Центр навчальної літератури, 2012. – 176 с.

3. Електронна демократія: навч. посіб. / Н.В.Грицяк, С.Г.Соловйов; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Н.В.Грицяк. – К.: НАДУ, 2015. – 66 с.

4. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилиєв І.Б., Полумієнко С.К, Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І.Семенченка. – К., 2012. –264 с.

3. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

Модуль 1. Інституціональна структура системи публічного управління та адміністрування

Тема 1. Багаторівневе управління як прояви публічного управління та адміністрування.

Конституційно-правові засади публічного управління та адміністрування в Україні. Рівні управління в державі: вищий, центральний, регіональний, місцевий. Територіальна основа організації публічного управління в Україні. Адміністративно-територіальний устрій України та його реформування

Тема 2. Організаційно-функціональна структура системи державного управління.

Розподіл повноважень між органами виконавчої влади за рівнями управління в державі. Вищі і центральні органи виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади загальної компетенції. Місцеві органи виконавчої влади спеціального призначення

Тема 3. Організаційно-функціональна структура системи місцевого самоврядування.

Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування. Посадові особи місцевого самоврядування. Органи самоорганізації населення та асоціації органів місцевого самоврядування. Особливості місцевого самоврядування на регіональному і субрегіональному рівнях

Тема 4. Взаємозв'язок публічного управління та адміністрування.

Основні підходи до розуміння публічного адміністрування. Розподіл адміністративних процесів на функції управління. Сучасні тенденції трансформації системи публічного адміністрування. Механізми взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Децентралізація та реформування територіальної організації влади в Україні. Напрями інновацізації публічного управління та адміністрування

Тема 5. Форми участі громадськості у публічному

управлінні.

Сприяння розвитку інститутів громадянського суспільства (правові основи, методи, форми; права, можливості створення підприємств, умови їх роботи; державне замовлення на послуги; оподаткування громадської та благодійної діяльності; державна фінансова підтримка сектору; залучення організацій громадянського суспільства до соціальних послуг та соціального підприємництва). Система органів, які реалізують національну стратегію розвитку громадянського суспільства (перелік і функції). Стимулювання лідерів громадської думки, мотивація населення до участі у державних справах, формування відповідальної поведінки населення. Міжсекторальна взаємодія (роль громадського сектору, партнерство)

Технології прийняття управлінських рішень.

Тема 6. Основи прийняття управлінських рішень.

Моделі прийняття управлінських рішень. Етапи прийняття управлінських рішень. Методи прийняття управлінських рішень. Побудова «дерева проблем» та «дерева цілей». Статистичні методи і моделі в прийнятті управлінських рішень. Інформаційні технології під час прийняття управлінських рішень

Тема 7. Оцінка результативності та ефективності управлінських рішень.

Організація виконання управлінського рішення і контроль за його реалізацією. Основні засоби впливу під час управління ризиком: стратегія керування; критерії вибору ризику-рішення; розробка шляхів і засобів мінімізації втрат, нейтралізації і компенсації негативних наслідків ризиків-рішень

Розробка проєктів нормативно-правових актів з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції. Європейські стандарти правил проєктування нормативно-правових актів. Принципи правотворчої техніки. Правила та прийоми правотворчої техніки. Стадії створення нормативно-правового акта. Порядок внесення змін та доповнень до чинного нормативно-правового акта. Порядок оскарження нормативно-правових актів органів публічного управління. Методологія оцінювання корупційних ризиків управлінських рішень, проєктів нормативно-правових актів

Тема 8. Правові колізії та проблеми.

Поняття правотворчої помилки (правові колізії та їх види, нечіткі формулювання у тексті нормативно-правових актів).
Принципи подолання та усунення правових колізій.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ, ОСНОВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Бедрій Р. Б. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: навч. посіб. для курсантів та студ. (у табл. і схемах) / Р. Б. Бедрій, С. Я., Погорілко В. Ф. Конституційне право України: підручник / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко. – 5-те видання, перероблене і доповнене. – К. : Ліра-К, 2014. – 576 с.
2. Державне будівництво і місцеве самоврядування : посіб. для підгот. до іспиту/ С. Г. Серьогіна , О. Ю. Лялюк, І. І. Бодрова та ін. – Харків : Право, 2020. – 212 с.
3. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник / І. І. Бодрова, С. В. Болдирев, В. О. Величко та ін.; за ред. С. Г. Серьогіної; 4-те вид., переробл. та допов. – Харків : Право, 2018. – 392 с.
4. Калюжний Р. А. Наукові основи правотворчості та юридичної техніки [Текст] : курс лекцій / [Р. А. Калюжний, Л. О. Шапенко] ; Нац. авіац. ун-т, Юрид. ф-т. – Київ : Людмила, 2019. – 73 с.
5. Манько Д. Г. Юридична техніка й технології [Текст] : курс лекцій / Манько Денис Григорович ; Міжнар. гуманітар. ун-т, Каф. теорії та історії держави і права. – Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2014. – 191 с.
6. Юридична техніка : навч. посіб. / Шутак Ілля Дмитрович, Онищук Ігор Ігорович; Івано-Франків. ун-т права ім. короля Данила Галицького, Лаб. академ. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. – Івано-Франківськ : [б. в.], 2013. – 495 с.

4. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ

Тема 1. Теоретичні засади державного стратегічного планування.

Стратегія”, як базове поняття: етимологія походження, багатозначність та основні визначення поняття “стратегія” і планування. Стратегічне планування як функція управління. Стратегічний підхід до управління. Концепції стратегічного управління. Значення стратегічного управління та планування в системі публічного управління. Стратегічне управління як процес. Типи стратегічного планування та їх особливості. Цілі як орієнтир стратегічного планування. Держава як суб’єкт стратегічного планування. Історичні аспекти розвитку наукових уявлень про державне стратегічне планування. Використання законів і закономірностей публічного управління у державному стратегічному плануванні. Формування комплексу принципів державного стратегічного планування.

Тема 2. Документи стратегічного планування, визначені законодавством.

Система стратегічного управління в Україні. Комплексний підхід до розробки національних/регіональних програмних документів щодо розвитку публічного сектору та публічного управління. Технології стратегічного управління. Формування системи стратегічних цілей і завдань. Державна стратегія регіонального розвитку. Особливості регіональних стратегій розвитку.

Тема 3. Системний аналіз у стратегічному управлінні.

Роль середовища в стратегічному управлінні. SWOT – аналіз. PESTLE – аналіз. Матриця стратегічного вибору (TOWS – аналіз). Бачення розвитку як конкурентна позиція і спільні перспективи. Стратегічні рішення і стратегічний вибір. Участь стейкхолдерів у стратегічному плануванні

Тема 4. Реалізація стратегій розвитку.

Програми і проекти як інструментарій реалізації стратегії розвитку громад та територій. Порядок розроблення, затвердження та виконання регіональних цільових програм, прогнозних документів. Організаційно-правові основи просторового планування розвитку громад та територій.

Тема 5. Управління проєктами (управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проєктами, якістю).

Особливості управління проєктами в публічному управлінні. Використання проєктних технологій в системі публічного управління та адміністрування. Методи командної роботи.

Тема 6. Моніторинг і оцінювання в стратегічному управлінні. Оперативне управління. Стратегічна екологічна оцінка стратегії розвитку регіону. Управління процесом реалізації стратегії розвитку громад та територій. Моніторинг та оцінка результативності реалізації регіональних стратегій і планів заходів.

Тема 7. Управління змінами у сучасних соціально-економічних системах. Зміни та розвиток публічних інститутів. Адаптація публічних інституцій до змін. Спротив змінам: причини і результати. Підходи та засоби подолання супротиву змінам. Стратегічні зміни. Управління змінами. Бенчмаркінг і реінжиніринг для змін.

Тема 8. Аналіз зовнішнього й внутрішнього середовища органу публічної влади. Вітчизняний та зарубіжний досвід державного стратегічного планування.

Цілі й завдання зовнішнього середовища. Характеристика макрооточення. Характеристика безпосереднього оточення. Аналіз та оцінка внутрішнього середовища органу публічної влади. Визначення критичних точок організаційного середовища.

Вплив міжнародних стандартів суспільного розвитку на систему державного стратегічного планування. Особливості державного стратегічного планування у Сполучених Штатах Америки. Стратегічне планування в Європейському Союзі.

МОДУЛЬ 2. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ

Тема 9. Стратегічне планування місцевого розвитку: основні поняття та взаємозв'язок з іншими сферами публічного управління. Нормативно-правове забезпечення стратегічного планування в Україні.

Поняття місцевого розвитку та необхідність його планування. Стратегічне планування в системі муніципального менеджменту. Принципи стратегічного планування місцевого розвитку. Нормативно-правові акти планування місцевого розвитку. Суб'єкти національної системи планування розвитку територій. Концепція соціально-економічного розвитку держави. Пріоритетні напрями збалансованого розвитку України.

Тема 10. Технологія розробки стратегії місцевого розвитку. Залучення громадськості до стратегічного планування місцевого розвитку.

Послідовність робіт з розробки стратегії місцевого розвитку. Аналітична складова планування місцевого розвитку. Формулювання бачення місцевого розвитку. Стейкхолдери стратегічного планування місцевого розвитку. Робоча група з планування місцевого розвитку та особливості її формування. Запровадження партнерського підходу до планування місцевого економічного розвитку в Україні.

Тема 11. Механізм реалізації стратегії місцевого розвитку. Моніторинг та оцінювання реалізації стратегії місцевого розвитку.

Основні механізми реалізації стратегії місцевого розвитку. Складові організаційно-економічного механізму стимулювання економічного зростання на місцевому рівні. Механізм фінансування місцевого розвитку. Поняття моніторингу та оцінювання у стратегічному плануванні. Організація моніторингу та оцінювання. Визначення системи індикаторів для моніторингу та оцінювання реалізації стратегії. Роль моніторингу в процесі розробки та реалізації місцевих програм. Організація моніторингу та оцінювання.

Тема 12. Стратегічне планування на рівні об'єднаних територіальних громад. Інструменти економічного розвитку громад.

Планування розвитку громади. Складання економічного профілю громади. Послідовність розробки стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади. Типова структура стратегії розвитку об'єднаної громади. Моніторинг та оцінювання реалізації стратегії розвитку громади. Різновиди інструментів стимулювання економічного зростання на місцевому рівні. Агенції місцевого економічного розвитку та їхня роль в економічному розвитку громади.

Тема 13. Успішні практики формування та реалізації стратегічних планів в Україні.

Мережа фахівців і практиків з регіонального та місцевого розвитку. Міжнародні програми та проекти підтримки розвитку громад. Успішні приклади донорських проектів та програм для реалізації реформи децентралізації влади. Ресурсні центри громад.

Тема 14. Перспективи модернізації системи державного стратегічного планування в Україні.

Стан державного стратегічного планування в Україні. Проблеми розвитку системи державного стратегічного планування в Україні. Концепція модернізації системи державного стратегічного планування в Україні. Напрями впровадження концепції модернізації системи державного стратегічного планування в Україні.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ, ОСНОВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Берданова О.В. Оцінювання стратегічного плану // Енциклопедія державного управління : у 8 т. / НАДУ ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ: НАДУ, 2011. Т. 2 : Методологія державного управління / наук.-ред. колегія : Ю. П. Сурмін (співголова), П. І. Надолішній (співголова) та ін. 2011. 692 с. С. 436-438.
2. Державне управління : підручник : у 2 т. / НАДУ; ред. кол: Ю.В.Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст.голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. Київ-Дніпропетровськ: НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с. [С. 512-519, 524-528].
3. Планування соціально-економічного розвитку територій України: навч.посіб. / авт-упоряд. О.В.Берданова, В.М.Вакуленко, І.В.Валентюк та ін.; за ред. В.М.Вакуленка, М.К.Орлатого. Київ: НАДУ, «Фенікс», 2011. 206 с. [С. 80-100].
4. Прийняття та реалізація рішень у публічному управлінні: монографія/авт.кол.: Романюк С.А. (кер). Та ін. за заг. ред. С.А.Романюка, В.І.Шарого. Черкаси: Чабаненко Ю.А. 2015. 508с.
5. Публічне управління: термінол. слов. / уклад. :В.С.Куйбіда, М.М.Білинська, О.М.Петроє та ін.; за заг. ред. В.С.Куйбіди, М.М.Білинської, О.М.Петроє. Київ: НАДУ, 2018. 224 с. (терміни: стратегічна поведінка, стратегічне планування в публічному управлінні, стратегічне публічне управління, стратегічне рішення в публічному управлінні с. 170-171)
6. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. Київ: НАДУ, 2014. 516 с.
7. Стратегічне планування розвитку територій: навч.-метод. матеріали / Ю.В. Ковбасюк, О.В. Берданова, В.М. Вакуленко. Київ: НАДУ, 2010. 104 с.
8. Стратегічне управління: навч.пос. / Гевко О.Б., Шведа Н.М. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2016. 152 с.
9. Стратегічне управління: навч.пос. / І. Токмакова, В. Дикань, В.Зубенко, О. Маковоз, О. Шраменко. Київ: Центр начальної літератури, 2019. 272 с.

10. Стратегічне управління: підручник / В.Тертичка. Київ: КІС, 2017. 932 с.
11. Управління змінами в публічній сфері: навч.-метод. посіб. / С.К.Хаджирадева, С.А.Романюк, В.А.Грабовський, І.М.Фищук, Д.М.Букатова. Київ: НАДУ, 2018. 192 с.
12. Шершньова З.Є. Стратегічне управління : підручник / З.Є. Шершньова. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. Київ: Вид-во КНЕУ, 2004. 699 с.

5. КОМУНІКАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ

МОДУЛЬ 1. КОМУНІКАЦІЯ ТА КОМУНІКАТИВНИЙ ПРОЦЕС У ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Тема 1. Комунікативний процес: сутність, ознаки, функції

Поняття «спілкування», «комунікація» та «інформація»: спільне і відмінне. Способи і засоби комунікації. Класифікація комунікації та інформації. Види, рівні і форми комунікативної діяльності. Комунікативний процес, його складники. Психологічні й міжособистісні аспекти комунікації. Етапи здійснення комунікативного процесу. Комунікативні закони. Комунікативні бар'єри: види, причини їх виникнення та способи усунення. Сутність поняття «конфлікт». Особливості кризових комунікацій. Комунікативні підходи до вирішення конфлікту. Критерії ефективної комунікації. Методи вдосконалення комунікативного процесу.

Тема 2. Специфіка комунікації в системі публічного адміністрування

Парадигма комунікації в публічному адмініструванні. Принципи та функції комунікації в публічному адмініструванні, їх характеристика. Комунікативний простір у публічному адмініструванні. Комунікативний менеджмент: зміст, технології, функції.

Засоби комунікацій у системі публічного адміністрування (офіційні інтернет-сайти, урядова комунікаційна платформа, соціальні мережі, друковані засоби масової інформації, листівки, оголошення, інформаційні вісники, бюлетені).

Методи комунікації в системі публічного адміністрування (оприлюднення результатів діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інформування, розміщення інформації на офіційних вебсайтах, забезпечення наповнення тематичних сторінок (рубрик), переконання, залучення, просвіта, пояснення, роз'яснення, діалог, медіація, обговорення тощо).

Тема 3. Комунікативна компетентність посадових осіб у сфері публічного адміністрування

Поняття комунікативної компетентності. Складники комунікативної компетентності. Парадигма комунікативної компетентності посадовця у сфері публічного адміністрування.

Комунікативна культура, комунікативні здібності та комунікативна репутація публічного управлінця. Шляхи формування та вдосконалення комунікативної компетентності публічного управлінця.

Основні види та форми комунікації, їх характеристика. Найбільш поширені форми комунікації в діяльності суб'єктів публічного управління: прийом співробітників і громадян; співбесіда; зустріч; консультація; круглий стіл; семінар; засідання; нарада; загальні збори; урочиста подія; громадські слухання; публічні дебати; брифінг; прес-конференція; прес-тур; вхідна та вихідна кореспонденція; зворотний зв'язок тощо.

Тема 4. Державна інформаційна політика та її репрезентація засобами комунікативної діяльності у сфері публічного адміністрування

Положення Конституції України, Законів України («Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про державну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», «Про електронні документи та електронний документообіг» тощо) та інших нормативно-правових актів, які гарантують права громадян і регулюють інформаційно-комунікативну діяльність.

Основні напрями, суб'єкти, гарантії та права на інформацію. Масова інформація та засоби масової інформації, інформаційна продукція та інформаційна послуга, відповідальність за порушення законодавства про інформацію. Пріоритети державної політики в інформаційній сфері: забезпечення інформаційної безпеки; захисту і розвитку інформаційного простору України, конституційного права громадян на інформацію. Відкритість та прозорість держави перед громадянами; формування позитивного міжнародного іміджу України. Структурні підрозділи, відповідальні за внутрішні та зовнішні комунікації (підрозділи кому-

нікацій та інформаційної політики, прес-центри): функції, завдання, відмінності.

Тема 5. Комунікації із засобами масової інформації

Засоби масової інформації як структурний елемент громадянського суспільства та їх вплив на місцеве самоврядування. Особливості комунікації публічної влади із засобами масової інформації. Правовий аналіз висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування за допомогою засобів масової інформації. Форми і порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Форми підготовки та оприлюднення інформації.

Тема 6. Ефективна комунікація з громадськістю в публічному адмініструванні

Значення громадської думки у формуванні та реалізації державної політики. Публічні заходи та їх види. Форми і методи комунікацій з громадськістю. Форми консультацій із громадськістю. Вивчення, оцінювання та врахування громадської думки під час прийняття управлінських рішень. Інструменти взаємодії посадових осіб публічної влади з громадськістю. Порядок проведення консультацій із громадськістю. Поняття, види, класифікація та структура колегіальних консультативно-дорадчих органів. Діяльність громадських рад при органах державної влади та органах місцевого самоврядування: основні завдання, функції, повноваження, формування складу представників. Участь громадської ради в прийнятті управлінських рішень та інструменти її взаємодії з органами публічної влади.

Модуль 2. КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ

Тема 7. Формування та реалізація комунікативної стратегії органу публічного управління

Поняття комунікативної стратегії. Мета, завдання, функції, види комунікативних стратегій. Етапи формування та реалізації комунікативної стратегії. Складники комунікативної стратегії. Стратегічні та оперативні цілі. Визначення цільової аудиторії. Форми і канали комунікації з цільовою аудиторією. План реалізації комунікативної стратегії. Механізми формування та реалі-

зації комунікативної стратегії. Показники ефективності та методи оцінки комунікативної стратегії. Основні проблеми формування інформаційно-технологічного простору функціонування органів державного управління.

Тема 8. Комунікативні стратегії територіальних громад

Поняття про ефективність комунікативних стратегій територіальних громад. Особливості організації комунікацій із громадою, громадськими об'єднаннями, органами державної влади, потенційними інвесторами, туристами, іноземними партнерами щодо активізації місцевого економічного розвитку. Комунікації з питань формування та розподілу громадського бюджету територіальної громади, ініціювання соціальних проєктів, екологічних акцій, конкурсів, громадських обговорень. Інформаційно-комунікативна підтримка втілення місцевих ініціатив і реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги. Інструменти комунікації для розвитку сільських територій. Інституціональне забезпечення формування та реалізації комунікаційної стратегії сільської територіальної громади.

Тема 9. Комунікативні стратегії у сферах запобігання та протидії корупції, європейської інтеграції, гендерної рівності

Спецпроєкти щодо відкритості влади та запобігання корупції. Стан і проблеми комунікації у сфері європейської інтеграції. Комунікативні цілі, цільова аудиторія, принципи й етапи реалізації стратегії у сфері європейської інтеграції. Мета, завдання, принципи комунікації у сфері гендерної рівності.

Тема 10. Комунікативні / інформаційні кампанії

Поняття інформаційно-комунікативної кампанії.

Мета, завдання, функції, принципи, цільова аудиторія, принципи й етапи підготовки та проведення комунікативної / інформаційної кампанії. Аналіз результатів комунікативної / інформаційної кампанії.

Тема 11. Комунікації в соціальних мережах

Можливості та переваги соціальних мереж у процесі комунікації публічної влади з громадськістю. Розроблення стратегії

роботи в соціальних мережах. Планування, створення й курування контенту. Залучення аудиторії та відповіді на коментарі користувачів. Кампанії та планування кампаній у соціальних мережах. Ефективність комунікації в соціальних мережах. Культура спілкування в соціальній мережі.

Тема 12. Публічний виступ та майстерність комунікації з аудиторією

Значення публічного виступу в діяльності публічної особи. Різновиди публічного виступу. Етичні норми спілкування. Комунікативні ситуації та комунікативна поведінка. Риторична техніка оратора. Мовні особливості публічного виступу. Невербальні засоби в публічному виступі. Організація та етапи підготовки спікера до публічного виступу. Оцінка можливих варіантів реакції співрозмовників. Запобігання конфліктів під час публічного виступу. Форми, зміст і структура презентаційних матеріалів для публічного виступу.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ, ОСНОВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5. Драгомирецька Н. М. Комунікативна діяльність в державному управлінні : навч. пос. / Н. М. Драгомирецька, К.С. Кандагура, А. В. Букач. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. – 180 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/new_26_02_18-2.pdf
6. Дрешпак В. М. Комунікації в публічному управлінні : навч. посіб. / В. М. Дрешпак. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2015. – 168 с.
7. Інформаційно-комунікаційна демократія : Монографія / В. В. Лісничий, О. В. Радченко, О. Є. Бухтатий та ін. – К. : Видавець СВС Панасенко, 2015. – 400 с.
8. Комунікативний процес у місцевому самоврядуванні: навч.-метод.матеріали / В. О. Чмига, О. М. Руденко; уклад. В. В. Святненко. – К. : НАДУ, 2013. – 84 с.
9. Комунікації в публічному управлінні: аспекти організаційної культури та ділового спілкування : навч. посіб. / уклад.: Гошовська В. А. та ін. – Київ : К.І.С., 2016. – 130 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/458/2.pdf>
10. Комунікації у державному управлінні: навч. посіб. / О. Б. Коротич. –Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2012. – 24 с.
11. Коротич О. Б. Комунікації у державних інституціях : [Навч. посіб.] / О. Б. Коротич. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2012. – 200 с.
12. Почепцов Г. Г. Теорія комунікацій / Г. Г. Почепцов. – К. : Київ. ун-т, 1999. – 238 с.
13. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика : навч. посіб. / Г. Г. Почепцов, С. А. Чукут. – К. : Вид-во «Знання», 2006. – 665 с.
14. Практичний посібник для працівників комунікаційних структур в органах влади [Електронний ресурс] / упоряд. З. Казанжи. – Київ, 2016. – 112 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://imi.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/posibnyk.pdf>. – Назва з титул. екрана. – Дата доступу : 19.08.2017.

15. Химиця М. О. Інформаційна діяльність в органах державної влади та управління: [навч. посіб.] / Н. О. Химиця. – Львів : Видавництво Львівська політехніка, 2014. – 148 с.

16. Химиця Н. О. Ділова комунікація : навч. посіб. / Н. О. Химиця, О. О. Морушко,. – Львів: ЛП, 2016. – 208 с.

Холод О. М. Комунікаційні технології [підруч.] / О. М. Холод – К.: «Центр учбової літератури». – 2013. – 211 с.

6. БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ

Модуль 1. Теоретичні та організаційні аспекти реалізації бюджетної політики

Тема 1. Бюджетна політика та механізм її реалізації

Економічний зміст та функції публічних фінансів. Система публічних фондів у фінансовій системі України. Бюджетна система як основа публічних фінансів та інструмент соціально-економічного розвитку країни. Бюджетна політика як складова фінансової політики держави.

Зміст та завдання бюджетної політики. Загальні та спеціальні принципи бюджетної політики. Бюджетні відносини як основа бюджетної політики. Складові бюджетної політики. Напрями реалізації бюджетної політики. Бюджетна стратегія, бюджетна тактика. Зовнішні та внутрішні чинники впливу на бюджетну політику. Економічна сутність та призначення механізму реалізації бюджетної політики. Структура бюджетного механізму: методи, важелі, нормативно-правове та інформаційне забезпечення. Роль бюджетного механізму в регулюванні економічних і соціальних процесів у державі.

Бюджетна політика у вирішенні питань макроекономічної стабілізації та структурної перебудови економіки країни. Сутність дискреційної та недискреційної бюджетної політики. Особливості сучасного економічного розвитку України та реалізації бюджетної політики.

Тема 2. Бюджетна політика у сфері публічних доходів

Джерела формування публічних доходів. Податкова політика та політика мобілізації неподаткових надходжень у системі державного регулювання економіки. Мета, принципи та функції політики у сфері публічних доходів. Прямі й непрямі методи державного регулювання та мобілізації публічних доходів. Завдання бюджетної політики у сфері публічних доходів. Особливості реалізації бюджетного механізму у сфері публічних доходів. Основні вимоги до формування та реалізації бюджетної політики України у сфері публічних доходів.

Фактори, які визначають напрями та характер податкової

політики. Економічна ефективність та дієвість податкових інструментів, характеристика їх впливу на соціально-економічний розвиток. Залежність між ставками оподаткування і надходженнями до бюджетів. Податкові важелі обмеження попиту та стимулювання інвестицій. Податкова політика в умовах дефіцитності бюджету та інфляції. Недоліки податкової політики та їх вплив на розвиток економіки. Тіньова економіка як системна загроза реалізації ефективної податкової політики. Особливості податкової політики України в сучасних умовах.

Тема 3. Бюджетна політика у сфері публічних видатків

Зв'язок функцій держави та публічних видатків. Сутність, мета та завдання бюджетної політики у сфері публічних видатків. Роль публічних видатків у фінансовому забезпеченні потреб соціально-економічного розвитку держави та адміністративно-територіальних одиниць. Складові та особливості реалізації бюджетного механізму у сфері публічних видатків. Принципи та методи формування публічних видатків. Політика кошторисного фінансування. Політика бюджетного фінансування інвестицій. Політика бюджетного кредитування. Політика бюджетного дотування і субсидіювання. Політика бюджетного резервування. Інструменти формування та регулювання публічних видатків. Зв'язок функцій держави та публічних видатків. Особливості визначення оптимальних обсягів публічних видатків та їх структури. Пріоритети бюджетної політики у сфері публічних видатків в Україні.

Тема 4. Політика у сфері бюджетного вирівнювання та міжбюджетних відносин

Міжбюджетні відносини в системі бюджетного регулювання. Сутність, мета та завдання бюджетного регулювання. Механізми та методи бюджетного регулювання. Сутність принципів формування бюджетної політики у сфері регулювання міжбюджетних відносин. Поняття «вертикальних» та «горизонтальних» фіскальних дисбалансів і фінансове вирівнювання. Критерії розмежування видатків між бюджетами. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості, їх використання та розрахунок. Корируючі коефіцієнти фінансових нормативів бюджетної забезпеченості. Роль міжбюджетних трансфертів як головного фі-

нансового інструменту збалансованості місцевих бюджетів. Проблеми економічної ефективності бюджетного вирівнювання в Україні. Реформування системи міжбюджетних трансфертів у контексті бюджетної реформи в Україні. Роль та значення проведення адміністративно-територіальної реформи в контексті міжбюджетних відносин.

Тема 5. Політика у сфері бюджетного дефіциту та публічного боргу

Дефіцит бюджету та публічний борг як інструмент макроекономічної політики. Сутність, причини та наслідки дефіциту бюджету. Методи фінансування дефіциту бюджету. Державні позики та їх роль у покритті дефіциту бюджету. Основні засади управління державним боргом. Сутність, цілі, завдання, напрями та особливості реалізації державної боргової політики. Механізм реалізації боргової політики: основні принципи та методи. Механізм формування державного боргу в системі державного кредиту. Сутність, роль та механізм реалізації муніципальної боргової політики. Зовнішні публічні запозичення. Принципи та методи оцінки платоспроможності за зовнішніми зобов'язаннями. Кредитні рейтинги. Механізм надання державних та муніципальних гарантій за міжнародними позиками. Механізм та системи забезпечення боргової безпеки держави. Індикатори стану боргової безпеки України та основні загрози. Особливості співробітництва України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями. Основні напрями державної боргової політики України та пріоритети зміцнення її боргової безпеки.

Тема 6. Бюджетна безпека як важливий пріоритет бюджетної політики держави

Економічна сутність та значення бюджетної безпеки держави. Місце бюджетної безпеки в системі національної безпеки держави. Бюджетна політика і бюджетна безпека. Концептуальні підходи до визначення впливу бюджетної політики на рівень бюджетної безпеки держави. Зовнішні й внутрішні загрози бюджетної безпеки держави. Механізм управління бюджетною безпекою держави. Основні функції та принципи управління бюджетною безпекою держави. Індикатори та порогові значення індикаторів стану бюджетної безпеки.

Пріоритетні напрями бюджетної політики у контексті забезпечення бюджетної безпеки держави. Напрями мінімізації та подолання бюджетних ризиків в контексті підвищення рівня бюджетної безпеки держави. Тінізація економіки як ключова перешкода забезпечення бюджетної безпеки України. Фінансова децентралізація як напрям забезпечення бюджетної безпеки України. Формування моделі бюджетної безпеки України з урахуванням стандартів Європейського Союзу.

Тема 7. Світовий досвід формування та реалізації бюджетної політики

Теоретичні і практичні аспекти формування та реалізації бюджетної політики розвинених країн світу. Моделі реалізації бюджетної політики на різних етапах розвитку країн з ринковою економікою. Світовий досвід реформування бюджетних систем. Зарубіжна практика використання урядом фінансових важелів регулювання економічного розвитку. Досвід податкового регулювання розвинених країн. Світовий досвід реалізації бюджетної політики у сфері публічних видатків. Характеристика підходів до участі державного бюджету у фінансуванні соціально-економічного розвитку країн світу. Основні напрями розвитку міжбюджетних відносин у зарубіжних країнах. Сучасні тенденції і перспективи формування та реалізації бюджетної політики країн світу в умовах глобалізації. Значення зарубіжного досвіду для модернізації бюджетної політики України в умовах її інтеграції у світове співтовариство.

Модуль 2. Основні елементи системи управління публічними фінансами

Тема 8. Організаційні основи управління публічними фінансами

Система управління публічними фінансами. Об'єкт і суб'єкти управління публічними фінансами. Принципи управління публічними фінансами. Публічні доходи та публічні видатки як об'єкт управління публічними фінансами. Органи управління публічними доходами та публічними видатками як суб'єкти системи управління публічними фінансами. Норматив-

но-правова база управління публічними фінансами в Україні. Методи управлінської діяльності у бюджетному процесі. Чинники, що визначають якість бюджетного процесу. Загальна характеристика складових системи управління публічними фінансами: бюджетне планування, організація виконання бюджету, облік виконання бюджету, контроль за виконанням бюджету. Особливості оперативного управління публічними фінансами. Типові моделі системи управління публічними фінансами. Сучасні технології управління публічними фінансами в економічно розвинених країнах.

Тема 9. Планування як складова управління публічними фінансами

Сутність, завдання, принципи, етапи, види та методи бюджетного планування. Нормативно-правова база бюджетного планування. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі, сутність, значення та особливості застосування. Сутність бюджетної програми, її структура, мета та завдання. Розробка, затвердження та виконання бюджетних програм. Відповідальні виконавці бюджетних програм. Вимоги до складання паспорта бюджетної програми та звіту про її виконання. Вітчизняна практика застосування результативних показників виконання бюджетних програм та оцінка їх ефективності. Впровадження гендерно-орієнтованого підходу в бюджетному процесі. Механізми запровадження громадського бюджету.

Основні підходи до планування доходів бюджету за їх видами. Чинники впливу на прогнозування та планування доходів бюджету. Загальні підходи до планування видатків бюджету. Планування обсягів міжбюджетних трансфертів. Порядок визначення обсягу базової та реверсної дотації. Порядок складання, розгляду та затвердження кошторисів бюджетних установ. Види і структура кошторисів. Особливості планування доходів та механізм визначення видатків соціальних позабюджетних фондів. Проблеми бюджетного планування в Україні.

Тема 10. Середньострокове бюджетне планування як інструмент реалізації бюджетної політики

Сутність та функції середньострокового бюджетного планування. Стадії та функції учасників формування бюджетної стратегії на середньострокову перспективу. Переваги та недоліки середньострокового бюджетного планування. Прогнозування показників бюджетного планування як можливість зменшення впливу негативних факторів в середньостроковому бюджетному плануванні. Ключові елементи, які мають бути втілені у системі середньострокового планування. Рекомендації Єврокомісії щодо формування фіскальних правил для підвищення ефективності середньострокового бюджетного планування. Критерії та індикатори результативності впровадження середньострокового бюджетного планування. Міжнародний досвід середньострокового бюджетного планування у бюджетному процесі. Особливості запровадження середньострокового бюджетного планування в Україні. Бюджетна декларація та трирічні місцеві фінансові плани як інструмент середньострокового бюджетного планування в Україні.

Тема 11. Системи касового виконання бюджету

Поняття та принципи виконання бюджету. Органи, що забезпечують виконання бюджету. Характеристика систем касового виконання бюджету та їх еволюція. Переваги казначейської системи виконання бюджетів. Передумови створення казначейської системи в Україні.

Поняття платіжних систем та їх класифікація. Організаційно-правові засади та принципи функціонування внутрішньої платіжної системи казначейства. Єдиний казначейський рахунок та його значення для виконання бюджету. Перспективний досвід управління залишками єдиного казначейського рахунку країн світу. Характеристика рахунків, що відкриваються в органах Державної казначейської служби України. Порядок відкриття та закриття рахунків в органах Державної казначейської служби України. Порядок розрахунково-касового обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів.

Тема 12. Організація формування публічних доходів та фінансування публічних видатків

Порядок виконання бюджету за доходами. Поняття та складові бюджетного розпису. Терміни, порядок та процедура

підготовки і складання розпису державного бюджету. Опис документів, що застосовуються у процесі виконання державного бюджету. Процес казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів за доходами. Взаємодія органів Державної казначейської служби України в процесі казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів за доходами з іншими учасниками бюджетного процесу.

Порядок виконання бюджету за видатками. Формування бази даних мережі розпорядників бюджетних коштів. Організація роботи щодо доведення обсягів бюджетних асигнувань. Здійснення видатків розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів. Особливості казначейського обслуговування місцевих бюджетів за видатками. Державні закупівлі як елемент системи управління публічними фінансами. Система публічних електронних закупівель Prozorro. Державна підтримка місцевих бюджетів. Використання коштів державного фонду регіонального розвитку.

Тема 13. Організація управління коштами загальнообов'язкового державного пенсійного та соціального страхування

Фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного пенсійного й соціального страхування. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування та принципи його здійснення. Нагляд у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування. Джерела формування коштів загальнообов'язкового державного пенсійного та соціального страхування. Розрахунок розміру єдиного соціального внеску для кожної категорії платників та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за загальнообов'язковим державним пенсійним й соціальним страхуванням. Операції зі страховими коштами, акумульованими на рахунках загальнодержавних соціальних фондів. Порядок фінансування витрат загальнообов'язкового державного пенсійного й соціального страхування. Казначейське обслуговування коштів загальнообов'язкового державного пенсійного та соціального страхування.

Тема 14. Облік та звітність в системі управління публічними фінансами

Сутність, функції та особливості бюджетного обліку. Складові системи бухгалтерського обліку виконання бюджету. Основні завдання бюджетного обліку. Загальна характеристика Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання бюджету. Призначення основних рахунків, порядок і особливості їх застосування. Особливості здійснення бухгалтерського обліку на різних рівнях Державної казначейської служби України.

Звітність розпорядників коштів про використання бюджетних коштів. Зміст фінансової звітності, терміни її складання і подання розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів. Структура місячної та квартальної фінансової звітності та її зміст. Порядок і терміни подання періодичної звітності органам законодавчої та виконавчої влади. Річна звітність про виконання бюджету. Процедура та терміни затвердження звіту про виконання бюджету.

Тема 15. Контроль в системі управління публічними фінансами

Фінансовий контроль, його роль та місце в бюджетному процесі. Механізм бюджетного контролю. Види, форми і методи бюджетного контролю. Органи державного бюджетного контролю, їх повноваження та функції. Завдання Державної аудиторської служби України на всіх стадіях бюджетного процесу щодо державного і місцевих бюджетів. Особливості системи контролю Рахункової палати України. Сутність та призначення казначейського контролю. Контроль бюджетних повноважень при зарахуванні публічних доходів. Здійснення контролю при обслуговуванні публічних видатків. Контроль за веденням бухгалтерського обліку і складанням звітності. Порушення бюджетного законодавства. Заходи впливу та відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ, ОСНОВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Бюджетний менеджмент : підруч. / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погрішук. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017. – 532 с.
2. Алексєєв І.В. Бюджетна система : підруч. / І.В. Алексєєв, Н.Б. Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В. Ливдар. – Львів: Львівська політехніка, 2019. 400 с.
3. Луніна І. О. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. / І. О. Луніна, Т. Г. Бондарук. – Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
4. Хомутенко В. П. Державний аудит публічних фінансів : навч. посіб. для студентів ВНЗ / В. П. Хомутенко, І. С. Луценко, А. В. Хомутенко ; за заг. ред. проф. Хомутенко В. П. - Одеса : Кримполіграфпапір, 2016. - 412 с.

7. ПУБЛІЧНА СЛУЖБА

Тема 1. Сутнісні ознаки публічної служби

Гене́за поняття «публічна служба» та правовий статус публічних службовців.

Принципи публічної служби.

Базові моделі та складові системи публічної служби.

Тема 2. Організаційно-правове забезпечення публічної служби в Україні

Види та ієрархія нормативно-правових актів, що регламентують публічну службу в Україні.

Запобігання корупції у публічній службі. Процедури притягнення до відповідальності. Види дисциплінарних стягнень до державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

Державна служба. Принципи здійснення державної служби. Система управління державною службою в Україні.

Служба в органах місцевого самоврядування. Принципи служби в органах місцевого самоврядування. Посадова особа місцевого самоврядування.

Тема 3. Етика в публічній службі

Місія, цінності та основні етичні принципи публічної служби. Довіра як основоположний принцип побудови відносин між державою і суспільством.

Етична інфраструктура публічної служби. Етичні кодекси в системі публічної служби. Етичні засоби запобігання корупції в системі публічної служби України.

Службова етика та соціально-етичний портрет керівника в системі публічної служби.

Тема 4. Управління персоналом у публічній службі

HR-стратегія органу публічної влади. Базова структура HR-стратегії органів публічної влади.

Персонал-технології в публічній службі.

Кадрові процеси в органах публічної влади.

Принципи та методи формування команди. Механізми командної взаємодії в публічній службі.

Методи мотивації персоналу в органах публічної влади.

Кадровий аудит в органах публічної влади. Організаційно-правовий аудит персоналу в органах публічної влади. Функціональний аудит персоналу в органах публічної влади.

Оцінювання кадрового потенціалу органу публічної влади.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ, ОСНОВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Битяк Ю.П. Публічна служба: посіб. для підгот. до іспиту/ Ю.П. Битяк, Н.П. Матюхіна, С.А. Федчишина; за заг.ред. Н.П. Матюхіної.-Харків: Право, 2018.- 260 с.
2. Гончарук Н.Т. Управління керівним персоналом у сфері державної служби України: теорія та практика : монографія / Н.Т. Гончарук. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2012. – 343 с.
3. Публічна служба: системна парадигма : кол. моногр. /К.О. Ващенко, С.М. Серьогін, Є.І. Бородін, Н.А. Липовська, Н.Г. Сорокіна [та ін.]; за заг. ред. С.М. Серьогіна. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 256 с.
4. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу»/ Ред. кол.: К.О. Ващенко, І.Б. Коліушко, В.П. Тимошук, В.А. Дерезь (відп. ред.). – К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. – 796 с.
5. Малиновський В. Публічна служба в Україні / В. Малиновський. – К.: Кондор, 2018. – 312 с.
6. Яковчук В. Публічна служба / В. Яковчук. – К.: Ліра-К, 2021. – 394 с.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА»

1. Концептуальні підходи до визначення поняття «публічна політика».
2. Цикл вироблення державної політики – етапи її формування і реалізації.
3. Державна політика і демократичне врядування.
4. Складові елементи публічної політики.
5. Сфера публічної політики, її зміст і функції.
6. Суб'єкти (актори) публічної політики.
7. Сучасні тенденції зміни суб'єктності акторів публічної політики.
8. Зміст державної політики. Доказова політика.
9. Ресурси публічної політики.
10. Політичні еліти та їх роль у публічній політиці. Проблема «закритого політичного класу».
11. Лідерство і цінності у формуванні політики.
12. Стадії (цикли) процесу публічної політики.
13. Концепції політичних мереж у зв'язку з формуванням і розвитком громадянського суспільства.
14. Результативність, ефективність і економічність політики.
15. Взаємодія влади, бізнесу і громадянського суспільства у формуванні і реалізації політики.
16. Поняття, структура та види політичних мереж.
17. Ресурси, механізми й інструменти політики.
18. Канали та форми взаємодії політичних мереж, їх інституціоналізація.
19. Поняття «група інтересів» у розмаїтті теорій і концепцій.
20. Структурування та інституціоналізація груп інтересів.
21. Типологія і види груп інтересів.
22. Цілі і завдання політики.
23. Поняття «публічна політика» та «державна політика».
24. Підстави для державного втручання. Обмеження політики.
25. Причини і роль конфліктів у публічній політиці.
26. Типологія політики: види, сфери, напрями.

27. Багаторівневність політики: наднаціональний, національний, регіональний і місцевий рівні, їх взаємодія.
28. Теорія агентських відносин нового політичного менеджменту.
29. Участь громадян у публічній політиці.
30. Належне врядування: сервісна держава і місцеве самоврядування.
31. Публічна політика і публічне управління на територіальному рівні окремих держав.
32. Публічна політика і публічне управління на територіальному рівні окремих держав.
33. Регіональна публічна політика в Європейському Союзі: принципи, пріоритети, інститути.
34. Специфіка місцевого самоврядування в контексті публічної влади. Концепції місцевого самоврядування.
35. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного управління в державі.
36. Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні. Органи самоорганізації населення.
37. Регіональні, місцеві, муніципальні політичні мережі і групи інтересів, їх взаємодія в публічній політиці.
38. Глобалізація, глобальні трансформації, глобальна політика, глобальне управління, глобальна публічна політика: логіка понять.
39. Актори глобальної публічної політики та управління, їх інституціоналізація.
40. Глобальне громадянське суспільство та його інститути в глобальній публічній політиці.
41. Міжнародні політичні служби та бюрократичні апарати міжнародних організацій у глобальній публічній політиці.
42. Сфери і засади внутрішньої і зовнішньої політики, їх характеристика.
43. Проблема поєднання інтересів у глобальній політиці: глобального, національного, державного, корпоративного, людини і громадянина.
44. Політика європейської взаємодії і євроатлантичної співпраці.
45. Глобальні політичні мережі та групи інтересів, канали і форми їх взаємодії та впливу на публічну політику.

46. Політичні рішення та процес їх прийняття у контексті публічної політики.
47. Класифікація конфліктів і криз у публічній політиці.
48. Управління конфліктами і кризами у процесах публічної політики.
49. Формування національної моделі публічної політики України після 1991 року.
50. Становлення громадянського суспільства в сучасній Україні та його інституціоналізація за групами інтересів і тиску.
51. Формування ресурсної основи публічної політики та її політичних мереж, менеджменту в сучасній Україні.
52. Національні особливості і проблеми сучасної публічної політики в Україні.
53. Європейський моніторинг і аналіз публічної політичної діяльності і процесу в Україні.
54. Конфлікти і кризи в міжнародній і глобальній публічних політиках, їх вплив на національні публічні політичні конфлікти і кризи.
55. Конфлікти і кризи в міжнародній і глобальній публічних політиках, їх вплив на національні публічні політичні конфлікти і кризи.
56. Методи діяльності груп тиску в публічній політиці.
57. Проблеми легальності та легітимації груп тиску в публічній політиці.
58. Проблема легітимності публічної політики та роль суспільної довіри в її легітимації.
59. Парламентаризм як підґрунтя демократичної політики.
60. «Третій сектор» (The Third Sector) та його роль у сучасній публічній політиці.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

1. Мета, цілі та завдання електронного урядування.
2. Теоретичні засади електронного урядування.
3. Принципи та особливості електронного урядування в Україні.
4. Моделі електронного урядування.

5. Етапи розвитку електронного урядування.
6. Концепція розвитку інформаційного суспільства.
7. Фактори впливу на розвиток та впровадження електронного урядування.
8. Нормативно-правова база впровадження електронного урядування в Україні.
9. Концепція розвитку електронного урядування в Україні.
10. Наслідки впровадження електронного урядування.
11. Ризики впровадження електронного урядування.
12. Електронна демократія: поняття та зміст.
13. Форми та інструменти електронної демократії.
14. Цілі та основні напрями розвитку електронної демократії в Україні.
15. Електронна демократія як спосіб вираження політичної взаємодії.
16. Сектори та інструменти електронної демократії.
17. Електронна демократія в Україні.
18. Визначення мети та мотивів впровадження електронної демократії.
19. Сучасні тенденції розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.
20. Хмарні технології як підгрунття ІТ-архітектури системи електронного урядування.
21. Мобільні технології-основа розвитку e-government.
22. Технології Інтернет речей і «розумні технології».
23. Організаційні технології розвитку електронного урядування та електронної демократії.
24. Організаційні технології електронного урядування та електронної демократії.
25. Розвиток електронного урядування та електронна демократія як напрям національної інформаційної політики.
26. Індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.
27. Національна система індикаторів рівня розвитку інформаційного суспільства.
28. Моніторинг розвитку електронного урядування в Україні.
29. Індекс розвитку електронного уряду.
30. Індекс електронної участі як основа оцінювання розвит-

ку електронного урядування.

31. Основні аспекти організації електронної взаємодії органів публічної влади: єдина система електронної взаємодії.

32. Основні завдання щодо створення ЄСЕВ.

33. Стан та тенденції розвитку електронної взаємодії в Україні.

34. Програмне забезпечення електронної взаємодії публічних службовців.

35. Розвиток електронного урядування на регіональному рівні в Україні.

36. Досвід впровадження електронного урядування в великих містах України.

37. Визначення понять «електронний регіон», «електронне місто», «розумне місто».

38. Причини та чинники виникнення корупції в органах публічної влади.

39. Шляхи їх подолання за допомогою інформаційно-комунікаційного інструментарію.

40. Інформаційно-комунікаційні інструменти участі громадськості в реалізації антикорупційної політики.

41. Прозорість інформації щодо діяльності посадових осіб органів публічної влади як головний чинник у запобіганні корупції.

42. Застосування технологій електронного урядування та електронної демократії в антикорупційних стратегіях.

43. Сфери впливу технологій електронного урядування та електронної демократії на корупцію.

44. Складові інформаційної інфраструктури: спеціально уповноважених суб'єктів у сфері запобігання корупції, публічного сектору у сфері запобігання корупції, відкритих даних у сфері запобігання корупції, участі суспільства у сфері запобігання корупції.

45. Національне агентство України з питань запобігання корупції як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику.

46. Сутність, суб'єкти та способи надання адміністративних послуг.

47. Інтегровані офіси надання адміністративних послуг.

48. Сутність та суб'єкти надання електронних адміністративних послуг.
49. Організація надання електронних адміністративних послуг.
50. Зарубіжний досвід надання електронних публічних послуг: загальні відомості.
51. Електронні публічні послуги в країнах Європи.
52. Сутність державної інформаційної політики.
53. Державна інформаційна політика: пріоритетні напрями та принципи.
54. Доступ до публічної інформації: основні поняття.
55. Нормативно-правове забезпечення доступу до публічної інформації в Україні.
56. Механізми публічного управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування: механізми Національної програми інформатизації, модель взаємодії суб'єктів Національної програми інформатизації, механізми міжнародної ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд», механізм розвитку інформаційного суспільства, стратегія розвитку інформаційного суспільства, механізм «Зеленої книги» та «Білої книги» з електронного урядування.
57. Інші механізми публічного управління розвитком електронного урядування.
58. Форми даних. Набори даних.
59. Оприлюднення наборів даних.
60. Зв'язані відкриті дані. Українські проекти використання відкритих даних.
61. Електронний документообіг.
62. Передумови та етапність запровадження систем електронного документообігу.
63. Електронний цифровий підпис.
64. Функції сучасних систем електронного документообігу.
65. Електронний архів.
66. Система електронного документообігу АСКОД.
67. Система електронного документообігу «ДОК ПРОФ 2.0».
68. Зміст реінжинірингу адміністративних процесів.
69. Роль інформаційних технологій у реінжинірингу.
70. Нові принципи документообігу.

71. Системи електронного документообігу в реінжинірингу адміністративних процесів.
72. Світовий досвід стандартизації архітектурних рішень та рівні архітектури електронного урядування.
73. Інфраструктурний рівень ІТ – архітектури системи електронного урядування.
74. Телекомунікаційний підрівень.
75. Державна захищена мережа. Технічний підрівень. Центри обробки даних (G-cloud).
76. Управління компетенціями у контексті стратегії управління людськими ресурсами на ІКТ-сфері.
77. Узгодження національної рамки кваліфікацій та ІТ-професій з європейською рамкою е-компетенцій.
78. Формування й розвиток ІКТ-компетентності та навичок електронного урядування.
79. Механізм формування та розвитку ІКТ-компетентності публічних службовців.
80. Підходи до формування та розвитку навичок з е-урядування у публічних службовців.
81. Основні підходи та моделі побудови електронного уряду.
82. Архітектура електронного уряду.
83. Система забезпечення прийняття рішень та системи забезпечення управління держапарату.
84. Портал державних послуг – фронт е-уряду.
85. Інфраструктура електронної ідентифікації та авторизації.
86. Прикладні системи, що забезпечують окремі е-сервіси та послуги е-уряду.
87. Проблеми інтеграції інформаційного простору України у світову інформаційну спільноту.
88. Державна політика інформаційної безпеки.
89. Організаційно - правове забезпечення інформаційної безпеки в електронному урядуванні.
90. Заходи та технології технічного захисту інформації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ»

1. Конституційно-правові засади публічного управління та адміністрування в Україні.
2. Рівні управління в державі: вищий, центральний, регіональний, місцевий.
3. Територіальна основа організації публічного управління в Україні.
4. Адміністративно-територіальний устрій України та його реформування.
5. Розподіл повноважень між органами виконавчої влади за рівнями управління в державі.
6. Вищі і центральні органи виконавчої влади.
7. Місцеві органи виконавчої влади загальної компетенції.
8. Місцеві органи виконавчої влади спеціального призначення.
9. Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування.
10. Посадові особи місцевого самоврядування.
11. Органи самоорганізації населення та асоціації органів місцевого самоврядування.
12. Особливості місцевого самоврядування на регіональному і субрегіональному рівнях.
13. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування.
14. Розподіл адміністративних процесів на функції управління.
15. Сучасні тенденції трансформації системи публічного адміністрування.
16. Механізми взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
17. Децентралізація та реформування територіальної організації влади в Україні.
18. Напрями інноватизації публічного управління та адміністрування.
19. Сприяння розвитку інститутів громадянського суспільства (правові основи, методи, форми; права, можливості ство-

рення підприємств, умови їх роботи; державне замовлення на послуги; оподаткування громадської та благодійної діяльності; державна фінансова підтримка сектору; залучення організацій громадянського суспільства до соціальних послуг та соціального підприємництва).

20. Система органів, які реалізують національну стратегію розвитку громадянського суспільства (перелік і функції).

21. Стимулювання лідерів громадської думки, мотивація населення до участі у державних справах, формування відповідальної поведінки населення.

22. Міжсекторальна взаємодія (роль громадського сектору, партнерство)

23. Технології прийняття управлінських рішень.

24. Моделі прийняття управлінських рішень.

25. Етапи прийняття управлінських рішень.

26. Методи прийняття управлінських рішень.

27. Побудова «дерева проблем» та «дерева цілей».

28. Статистичні методи і моделі в прийнятті управлінських рішень.

29. Інформаційні технології під час прийняття управлінських рішень.

30. Організація виконання управлінського рішення і контроль за його реалізацією.

31. Основні засоби впливу під час управління ризиком: стратегія керування; критерії вибору ризику-рішення; розробка шляхів і засобів мінімізації втрат, нейтралізації і компенсації негативних наслідків ризиків-рішень.

32. Європейські стандарти правил проєктування нормативно-правових актів.

33. Принципи правотворчої техніки.

34. Правила та прийоми правотворчої техніки.

35. Стадії створення нормативно-правового акта.

36. Порядок внесення змін та доповнень до чинного нормативно-правового акта.

37. Порядок оскарження нормативно-правових актів органів публічного управління.

38. Методологія оцінювання корупційних ризиків управлінських рішень, проєктів нормативно-правових актів.

39. Поняття правотворчої помилки (правові колізії та їх

види, нечіткі формулювання у тексті нормативно-правових актів).

40. Принципи подолання та усунення правових колізій.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ»

1. Стратегічний підхід до управління.
2. Концепції стратегічного управління.
3. Значення стратегічного управління та планування в системі публічного управління.
4. Стратегічне управління як процес.
5. Державна стратегія регіонального розвитку.
6. Особливості регіональних стратегій розвитку.
7. Комплексний підхід до розробки національних/регіональних програмних документів щодо розвитку публічного управління.
8. Технології стратегічного управління.
9. Формування системи стратегічних цілей і завдань.
10. Система стратегічного управління в Україні.
11. Роль середовища в стратегічному управлінні.
12. SWOT – аналіз.
13. PESTLE – аналіз.
14. Матриця стратегічного вибору (TOWS – аналіз).
15. Бачення розвитку як конкурентна позиція і спільні перспективи.
16. Стратегічні рішення і стратегічний вибір.
17. Участь громадськості у стратегічному плануванні.
18. Програми і проекти як інструментарій реалізації стратегії розвитку громад і територій.
19. Порядок розроблення, затвердження та виконання регіональних цільових програм, прогнозних документів.
20. Організаційно-правові основи просторового планування розвитку громад та територій.
21. Особливості проектування в публічному управлінні.
22. Особливості інноваційного проекту.
23. Використання проектних технологій в системі публічного управління та адміністрування.
24. Методи командної роботи.

25. Оперативне управління.
26. Стратегічна екологічна оцінка стратегії розвитку регіону.
27. Управління процесом реалізації стратегії розвитку громад і територій.
28. Моніторинг та оцінювання реалізації стратегічного плану сталого розвитку регіону.
29. Зміни та розвиток організацій.
30. Адаптація організації до змін.
31. Спротив змінам: причини і результати.
32. Підходи та засоби подолання супротиву змінам.
33. Стратегічні зміни.
34. Управління змінами.
35. Бенчмаркінг і реінжиніринг для змін.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «КОМУНІКАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ»

1. Види, рівні і форми комунікативної діяльності.
 2. Комунікативний процес, його складники.
 3. Психологічні й міжособистісні аспекти комунікації.
- Етапи здійснення комунікативного процесу.
4. Комунікативні закони.
 5. Комунікативні бар'єри: види, причини їх виникнення та способи усунення. Особливості кризових комунікацій.
 6. Комунікативні підходи до вирішення конфлікту.
 7. Парадигма комунікації в публічному адмініструванні.
 8. Принципи та функції комунікації в публічному адмініструванні, їх характеристика.
 9. Комунікативний простір у публічному адмініструванні.
 10. Комунікативний менеджмент: зміст, технології, функції.
 11. Засоби комунікацій у системі публічного адміністрування (офіційні інтернет-сайти, урядова комунікаційна платформа, соціальні мережі, друковані засоби масової інформації, листівки, оголошення, інформаційні вісники, бюлетені).
 12. Методи комунікації в системі публічного адміністрування (оприлюднення результатів діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інформування, розміщення

інформації на офіційних вебсайтах, забезпечення наповнення тематичних сторінок (рубрик), переконання, залучення, просвіта, пояснення, роз'яснення, діалог, медіація, обговорення тощо).

13. Поняття та складники комунікативної компетентності.

14. Парадигма комунікативної компетентності посадовця у сфері публічного адміністрування.

15. Елементи комунікативної культури публічного управління.

16. Шляхи формування та вдосконалення комунікативної компетентності публічного управління.

17. Окремі положення Конституції України, Законів України та інших нормативно-правових актів, які гарантують права громадян і регулюють інформаційно-комунікативну діяльність.

18. Основні напрями, суб'єкти, гарантії та права на інформацію.

19. Масова інформація та засоби масової інформації, інформаційна продукція та інформаційна послуга, відповідальність за порушення законодавства про інформацію.

20. Пріоритети державної політики в інформаційній сфері: забезпечення інформаційної безпеки; захисту і розвитку інформаційного простору України, конституційного права громадян на інформацію.

21. Відкритість та прозорість держави перед громадянами; формування позитивного міжнародного іміджу України засобами комунікації у публічному адмініструванні.

22. Структурні підрозділи, відповідальні за внутрішні та зовнішні комунікації (підрозділи комунікацій та інформаційної політики, прес-центри): функції, завдання, відмінності.

23. Особливості комунікації публічної влади із засобами масової інформації.

24. Правовий аналіз висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування за допомогою засобів масової інформації.

25. Форми і порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

26. Форми підготовки та оприлюднення інформації.

27. Значення громадської думки у формуванні та реалізації державної політики.
28. Форми і методи комунікацій з громадськістю.
29. Форми консультацій із громадськістю.
30. Вивчення, оцінювання та врахування громадської думки під час прийняття управлінських рішень.
31. Інструменти взаємодії посадових осіб публічної влади з громадськістю.
32. Порядок проведення консультацій із громадськістю.
33. Поняття, види, класифікація та структура колегіальних консультативно-дорадчих органів.
34. Діяльність громадських рад при органах державної влади та органах місцевого самоврядування: основні завдання, функції, повноваження, формування складу представників.
35. Участь громадської ради в прийнятті управлінських рішень та інструменти її взаємодії з органами публічної влади.
36. Мета, завдання, функції, види комунікативних стратегій.
37. Етапи формування та реалізації комунікативної стратегії.
38. Складники комунікативної стратегії.
39. Механізми формування та реалізації комунікативної стратегії. Показники ефективності та методи оцінки комунікативної стратегії.
40. Основні проблеми формування інформаційно-технологічного простору функціонування органів публічної влади.
41. Поняття про ефективність комунікативних стратегій територіальних громад.
42. Особливості організації комунікацій із громадою, громадськими об'єднаннями, органами державної влади, потенційними інвесторами, туристами, іноземними партнерами щодо активізації місцевого економічного розвитку.
43. Комунікації з питань формування та розподілу громадського бюджету територіальної громади, ініціювання соціальних проєктів, екологічних акцій, конкурсів, громадських обговорень.

44. Інформаційно-комунікативна підтримка втілення місцевих ініціатив і реалізації проектів міжнародної технічної допомоги.
45. Інструменти комунікації для розвитку сільських територій.
46. Інституціональне забезпечення формування та реалізації комунікативної стратегії сільської територіальної громади.
47. Спецпроекти комунікації щодо відкритості влади та запобігання корупції.
48. Стан і проблеми комунікації у сфері європейської інтеграції.
49. Комунікативні цілі, цільова аудиторія, принципи й етапи реалізації стратегії у сфері європейської інтеграції.
50. Мета, завдання, принципи комунікації у сфері гендерної рівності.
51. Поняття, мета, завдання, функції інформаційно-комунікативної кампанії.
52. Мета, завдання, функції, принципи, цільова аудиторія, принципи й етапи підготовки та проведення комунікативної / інформаційної кампанії. Аналіз результатів комунікативної / інформаційної кампанії.
53. Можливості та переваги соціальних мереж у процесі комунікації публічної влади з громадськістю.
54. Розроблення стратегії роботи в соціальних мережах. Планування, створення й курування контенту. Залучення аудиторії та відповіді на коментарі користувачів.
55. Кампанії та планування кампаній у соціальних мережах. Ефективність комунікації в соціальних мережах. Культура спілкування в соціальній мережі.
56. Значення публічного виступу в діяльності публічної особи. Різновиди публічного виступу.
57. Етичні норми спілкування. Комунікативні ситуації та комунікативна поведінка.
58. Риторична техніка оратора. Мовні особливості публічного виступу. Невербальні засоби в публічному виступі.
59. Організація та етапи підготовки спікера до публічного виступу.
60. Форми, зміст і структура презентаційних матеріалів для публічного виступу.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ»

1. Бюджетна політика як складова частина фінансової політики держави, її принципи. Сутність та зміст бюджетної стратегії й бюджетної тактики.

2. Бюджетна політика у вирішенні питань макроекономічної стабілізації та структурної перебудови економіки країни. Сутність дискреційної та недискреційної бюджетної політики.

3. Напрями реалізації бюджетної політики. Сутність та зміст бюджетної стратегії та бюджетної тактики. Зовнішні та внутрішні чинники впливу на бюджетну політику України.

4. Економічна сутність та призначення механізму реалізації бюджетної політики. Структура та роль бюджетного механізму в регулюванні економічних і соціальних процесів у державі.

5. Економічна ефективність та дієвість податкових інструментів, характеристика їх впливу на соціально-економічний розвиток держави та її регіонів.

6. Недоліки податкової політики та їх вплив на розвиток економіки. Тіньова економіка як системна загроза реалізації ефективної податкової політики.

7. Прямі та непрямі методи державного регулювання у сфері публічних доходів. Основні завдання та вимоги до формування й реалізації бюджетної політики України у сфері публічних доходів.

8. Фактори, які визначають напрями та характер податкової політики. Економічна ефективність та дієвість податкових інструментів, характеристика їх впливу на соціально-економічний розвиток держави, громади, економічних суб'єктів.

9. Сутність, мета та завдання бюджетної політики у сфері публічних видатків. Пріоритети бюджетної політики у сфері публічних видатків в Україні.

10. Зв'язок функцій держави та публічних видатків. Особливості визначення оптимальних обсягів публічних видатків та їх структури.

11. Принципи, методи та інструменти формування й регулювання публічних видатків.

12. Складові та особливості реалізації бюджетного механізму у сфері публічних видатків. Інструменти формування та регулювання публічних видатків.

13. Світовий досвід реалізації бюджетної політики у сфері публічних видатків. Характеристика підходів до участі державного бюджету у фінансуванні соціально-економічного розвитку країн світу.

14. Міжбюджетні відносини в системі бюджетного регулювання. Механізми та методи бюджетного регулювання.

15. Поняття «вертикальних» та «горизонтальних» фіскальних дисбалансів і фінансове вирівнювання. Проблеми економічної ефективності бюджетного вирівнювання в Україні. Реформування системи міжбюджетних трансфертів у контексті бюджетної реформи в Україні.

16. Роль міжбюджетних трансфертів як головного фінансового інструменту збалансованості місцевих бюджетів. Проблеми економічної ефективності бюджетного вирівнювання в Україні.

17. Реформування системи міжбюджетних трансфертів у контексті бюджетної реформи в Україні. Роль та значення проведення адміністративно-територіальної реформи в контексті міжбюджетних відносин.

18. Основні напрями розвитку міжбюджетних відносин у зарубіжних країнах. Значення зарубіжного досвіду для модернізації бюджетної політики України в умовах її інтеграції у світове співтовариство.

19. Дефіцит бюджету та публічний борг як інструмент макроекономічної політики України. Особливості співробітництва України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями.

20. Основні напрями державної боргової політики України та пріоритети зміцнення її боргової безпеки. Особливості співробітництва України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями.

21. Механізм та системи забезпечення боргової безпеки держави. Індикатори стану боргової безпеки України та основні загрози.

22. Сутність, роль та механізм реалізації муніципальної боргової політики. Вітчизняний досвід реалізації муніципальної боргової політики.

23. Економічна сутність та значення бюджетної безпеки держави. Концептуальні підходи до визначення впливу бюджетної політики на рівень бюджетної безпеки держави.

24. Зовнішні й внутрішні загрози бюджетної безпеки держави. Напрями мінімізації та подолання бюджетних ризиків в контексті підвищення рівня бюджетної безпеки держави.

25. Механізм управління бюджетною безпекою держави. Основні функції та принципи управління бюджетною безпекою держави. Індикатори та порогові значення індикаторів стану бюджетної безпеки.

26. Пріоритетні напрями бюджетної політики у контексті забезпечення бюджетної безпеки держави. Формування моделі бюджетної безпеки України з урахуванням стандартів Європейського Союзу.

27. Зарубіжна практика використання урядом фінансових важелів регулювання економічного розвитку. Досвід податкового регулювання розвинених країн.

28. Значення зарубіжного досвіду для модернізації бюджетної політики України в умовах її інтеграції у світове співтовариство.

29. Публічні фінанси та характеристика системи управління ними. Роль та функції органів управління публічними фінансами.

30. Загальна характеристика складових системи управління публічними фінансами: бюджетне планування, організація виконання бюджету, облік виконання бюджету, контроль за виконанням бюджету.

31. Органи управління публічними доходами та публічними видатками як суб'єкти системи управління публічними фінансами. Методи управлінської діяльності у бюджетному процесі.

32. Типові моделі системи управління публічними

фінансами. Сучасні технології управління публічними фінансами в економічно розвинених країнах.

33. Сутність, завдання та нормативно-правова база бюджетного планування. Принципи, етапи, види та методи бюджетного планування.

34. Сутність, значення та особливості застосування програмно-цільового методу. Передумови запровадження програмно-цільового методу в Україні.

35. Сутність бюджетної програми, її структура, мета та завдання. Вітчизняна практика застосування результативних показників виконання бюджетних програм.

36. Бюджетна декларація та трирічні місцеві фінансові плани як інструмент середньострокового бюджетного планування в Україні.

37. Переваги та недоліки середньострокового бюджетного планування. Особливості запровадження середньострокового бюджетного планування в Україні.

38. Прогнозування показників бюджетного планування як можливість зменшення впливу негативних факторів в середньостроковому бюджетному плануванні. Ключові елементи системи середньострокового планування.

39. Рекомендації щодо формування фіскальних правил для підвищення ефективності середньострокового бюджетного планування в Україні. Критерії та індикатори результативності впровадження середньострокового бюджетного планування.

40. Характеристика систем касового виконання бюджету та їх еволюція. Переваги казначейської системи виконання бюджетів.

41. Єдиний казначейський рахунок та його значення для виконання бюджету. Перспективний досвід управління залишками єдиного казначейського рахунку країн світу.

42. Поняття платіжних систем та їх класифікація. Організаційно-правові засади та принципи функціонування внутрішньої платіжної системи казначейства.

43. Механізм взаємодії органів Державної казначейської служби України в процесі казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів за доходами з іншими учасниками бюджетного процесу.

44. Поняття та принципи виконання бюджету. Органи, що забезпечують виконання бюджету. Передумови створення казначейської системи в Україні.

45. Сутність та особливості процесу казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів за доходами та видатками.

46. Порядок виконання бюджету за доходами. Опис документів, що застосовуються у процесі виконання державного бюджету.

47. Державні закупівлі як елемент системи управління публічними фінансами. Система публічних електронних закупівель Prozorro.

48. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за загальнообов'язковим державним пенсійним й соціальним страхуванням. Операції зі страховими коштами, акумульованими на рахунках загальнодержавних соціальних фондів.

49. Загальнодержавні соціальні фонди, їх значення та повноваження для забезпечення системи пенсійного й соціального страхування. Нагляд у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування.

50. Джерела формування коштів загальнообов'язкового державного пенсійного та соціального страхування. Розрахунок розміру єдиного соціального внеску для кожної категорії платників та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

51. Особливості планування доходів та механізм визначення видатків соціальних позабюджетних фондів. Проблемні питання планування фінансових ресурсів соціальних позабюджетних фондів в Україні.

52. Фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного пенсійного й соціального страхування. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування та принципи його здійснення.

53. Сутність, функції, особливості та завдання бюджетного обліку. Складові системи бухгалтерського обліку виконання бюджету.

54. Загальна характеристика Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання бюджету. Особливості здійснення бухгал-

терського обліку на різних рівнях Державної казначейської служби України.

55. Особливості здійснення бухгалтерського обліку на різних рівнях Державної казначейської служби України.

56. Річна звітність про виконання бюджету. Процедура та терміни затвердження звіту про виконання бюджету.

57. Порухення бюджетного законодавства. Заходи впливу та відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

58. Фінансовий контроль, його роль та місце в бюджетному процесі. Види, форми і методи бюджетного контролю. Органи державного бюджетного контролю, їх повноваження та функції.

59. Завдання Державної аудиторської служби України на всіх стадіях бюджетного процесу щодо державного і місцевих бюджетів. Особливості системи контролю Рахункової палати України.

60. Сутність та призначення казначейського контролю. Контроль бюджетних повноважень при зарахуванні публічних доходів та при обслуговуванні публічних видатків. Контроль за веденням бухгалтерського обліку і складанням звітності.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНА СЛУЖБА»

1. Генеза поняття «публічна служба» та правовий статус публічних службовців.

2. Принципи публічної служби.

3. Базові моделі та складові системи публічної служби.

4. Види та ієрархія нормативно-правових актів, що регламентують публічну службу в Україні.

5. Запобігання корупції у публічній службі. Процедури притягнення до відповідальності.

6. Види дисциплінарних стягнень до державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

7. Державна служба. Принципи здійснення державної служби. Система управління державною службою в Україні.

8. Служба в органах місцевого самоврядування.

9. Принципи служби в органах місцевого самоврядування.

10. Посадова особа місцевого самоврядування.

11. Місія, цінності та основні етичні принципи публічної служби.
12. Довіра як основоположний принцип побудови відносин між державою і суспільством.
13. Етична інфраструктура публічної служби.
14. Етичні кодекси в системі публічної служби.
15. Етичні засоби запобігання корупції в системі публічної служби України.
16. Службова етика та соціально-етичний портрет керівника в системі публічної служби.
17. HR-стратегія органу публічної влади. Базова структура HR-стратегії органів публічної влади.
18. Персонал-технології в публічній службі.
19. Кадрові процеси в органах публічної влади.
20. Принципи та методи формування команди. Механізми командної взаємодії в публічній службі.
21. Методи мотивації персоналу в органах публічної влади.
22. Кадровий аудит в органах публічної влади.
23. Організаційно-правовий аудит персоналу в органах публічної влади.
24. Функціональний аудит персоналу в органах публічної влади.
25. Оцінювання кадрового потенціалу органу публічної влади.

ПОРЯДОК ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестаційний екзамен з дисциплін на здобуття ступеня магістра зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня програма «Публічне адміністрування» здійснюється відповідно до наказу ректора університету та у відповідності із затвердженням календарним планом підготовки і складання підсумкової атестації.

До складання атестаційного екзамену допускаються лише ті студенти, які виконали в повному обсязі навчальний план, склали екзамени з усіх передбачених навчальним планом дисциплін, мають відповідний рівень знань та отримали на екзаменах позитивні оцінки.

Атестаційний екзамен проводиться у письмовій формі з основних дисциплін з публічного управління та адміністрування.

Студентам надається право вибору екзаменаційного білету, що містить 4 питання, на які необхідно дати словесну розгорнуту відповідь, і 20 тестових завдань (Додаток А).

Письмові відповіді на питання екзаменаційного білету повинні бути повними за змістом і водночас стислими за формою, логічними й аргументованими. Потрібно уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології, підміни спеціальних юридичних термінів загальноживаними словами тощо. Бажаним є аналітичний підхід до висвітлення змісту питань.

Виклад кожного питання пропонується будувати у такій послідовності. Висвітленню основного змісту питання може передувати коротка передмова, в якій зазначається значення змісту цього питання для системного опанування програми з відповідної навчальної дисципліни, формування правосвідомості і професіоналізму юриста. Далі необхідно подати повні, чіткі і коректні визначення базових категорій і понять, за допомогою яких буде розкриватися зміст питання. Якщо питання передбачає виклад класифікаційних схем (наприклад, види норми права чи форми державного правління), то спочатку необхідно подати повну класифікацію із вказівкою на класифікаційні ознаки, а вже потім характеризувати окремі види того чи іншого роду правових явищ. Матеріал, який має ілюстраційний характер, а також власне ставлення до тих чи інших проблем юридичної науки і практики варто подавати лише в кінці відповіді. Завершити відповідь на питання доцільно загальним підсумком (висновками, що завершують логічний ланцюг викладу матеріалу).

Головними критеріями оцінки відповіді на кожне питання є: 1) повнота і правильність відповіді; 2) точність формулювань; 3) логічність

викладу; 4) аналітичність і виявлення розуміння системних зв'язків у межах предмета дисципліни.

Для розв'язування тестів студенту необхідно:

- ознайомитися зі змістом (постановкою завдання) тесту та усвідомити до якої дисципліни і якого теоретичного розділу належить дана проблема;

- ознайомитися із можливими варіантами відповідей;

- здійснити пошук правильної відповіді шляхом виключення явно неправильних відповідей;

- співставити обрану відповідь з отриманими знаннями;

- вказати обрану відповідь (з номером питання) в екзаменаційній роботі.

Необхідно правильно, пропорційно розподілити час, відведений на екзаменаційну роботу, тобто зважити на обсяг і складність окремих питань екзаменаційного білету. Не слід забувати також про охайність оформлення відповіді, розбірливість почерку.

На проведення екзамену виділяється 3 години. Після проведення перевірки екзаменаційних робіт та визначення оцінки за екзамен, комісія оголошує результати екзамену, які є остаточними і перескладанню не підлягають.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Оцінки за Підсумкову атестацію виставляються колегіально з урахуванням думки усіх членів комісії. Результати Атестаційного екзамену (додаток Б) визначаються оцінками за 100-бальною шкалою і національною шкалою та оголошуються після оформлення протоколів засідань екзаменаційних комісій в день складання екзамену або наступного дня (табл. 1).

Табл.1. Шкала оцінювання результатів атестаційного екзамену

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з обов'язковою повторною передачею

Якщо екзаменаційна робота студента оцінена комісією в 59 балів і менше, він отримує незадовільну оцінку і може перескласти екзамен лише через рік у визначений час роботи екзаменаційної комісії.

ДОДАТОК А

Зразок екзаменаційного завдання

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу
Укоопспілки «Полтавський універси-
тет
економіки і торгівлі»
08 липня 2015 року № 152-Н

Форма № П-4.07

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Кафедра правознавства

КОМПЛЕКСНЕ КОНТРОЛЬНЕ КВАЛІФІКАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ № 1
спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування» освіт-
ня програма «Публічне адміністрування»
освітнього ступеня магістра

I. Теоретична частина

1. Мета, цілі та завдання електронного урядування.
2. Можливості та переваги соціальних мереж у процесі комунікації публічної влади з громадськістю.
3. Порядок виконання бюджету за доходами. Опис документів, що застосовуються у процесі виконання державного бюджету.
4. Кадрові процеси в органах публічної влади.

II. Практична частина

Дайте відповіді на тестові завдання:

Директор навчально-наукового інституту
бізнесу та сучасних технологій _____ А.С.Ткаченко

Завідувач кафедри правознавства _____ Г.В.Лаврик

ДОДАТОК Б

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ «ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Результати підсумкової атестації Атестаційний екзамен

студента(ки) _____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітня програма «Публічне адміністрування»

ступінь магістр

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1.	Теоретична частина (до 60 балів)	
2.	Практична частина (до 30 балів)	
3.	Додаткові запитання (до 10 балів)	
	Усього балів	
	Оцінка за національною шкалою	
	Оцінка за шкалою ЄКТС	

Підпис членів екзаменаційної комісії: _____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)

Протокол засідання ЕК № ____ від « ____ » _____ 20.. р.

Секретар ЕК _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

ЗМІСТ

Вступ.....	
Програма атестаційного екзамену.....	
<i>Публічна політика</i>	
<i>Електронне урядування та інформаційні технології</i>	
<i>Публічне управління</i>	
<i>Стратегічне планування в публічному адмініструванні</i>	
<i>Комунікації в публічному адмініструванні</i>	
<i>Бюджетна політика та управління фінансами</i>	
<i>Публічна служба</i>	
Екзаменаційні питання з дисципліни «Публічна політика».....	
Екзаменаційні питання з дисципліни «Електронне урядування та інформаційні технології».....	
Екзаменаційні питання з дисципліни «Публічне управління».....	
Екзаменаційні питання з дисципліни «Стратегічне планування в публічному адмініструванні».....	
Екзаменаційні питання з дисципліни «Комунікації в публічному адмініструванні»	
Екзаменаційні питання з дисципліни «Бюджетна політика та управління фінансами».....	
Екзаменаційні питання з дисципліни «Публічна служба».....	

Порядок та форма проведення атестаційного екзамену

Критерії оцінювання знань студентів.....

Додатки

Навчально-методичне видання

ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ